SPRAWOZDANIE

POLSKIEGO TOWARZYSTWA HISTORYCZNEGO

1. IV. 1936 — 31. III. 1937.

LWÓW
POLSKIE TOWARZYSTWO HISTORYCZNE
1937

325/37
Z DRUKARNI ZAKŁADU NARODOWEGO IMIENIA OSSOLIŃSKICH
POD ZARZĄDEM ADAMA WIERZBICKIEGO

SPRAWOZDANIE SEKRETARZA

Doroczne Walne Zgromadzenie Delegatów Polskiego Towarzystwa Historycznego (Kwartalnik Historyczny, 1936, str. 399—401) odbyło się dnia 21 maja 1936 r. o godz. 10.30 rano w lokalu Instytutu Historii Polski Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie. Dokonano wtedy wyboru ZARZĄDU GŁÓWNEGO POLSKIEGO TOWARZYSTWA HISTORYCZNEGO w następującym składzie: Prezes: Franciszek Bujak; wiceprezesi: Eugeniusz Barwiński (Lwów), Stanisław Kętrzyński (Warszawa), Władysław Semkowicz (Kraków), Kazimierz Tymieniecki (Poznań), Stefan Ehrenkreutz (Wilno); sekretarz i redaktor Wiadomości Historyczno-Dydaktycznych: Kazimierz Tyszkowski; skarbnik: Tadeusz Urbański; redaktor Kwartalnika Historycznego: Teofil Emil Modelski (Lwów); delegat do spraw międzynarodowych: Marceli Handelsman (Warszawa); delegaci do Międzynarodowego Komitetu Historycznego: Bronisław Dembiński (Poznań) i Marceli Handelsman (Warszawa); przewodniczący Komisji Dydaktycznej: Jan Dąbrowski (Kraków); członkowie: Mieczysław Gębarowicz (Lwów), Oskar Halecki (Warszawa), Kazimierz Hartleb (Lwów), Stefan Inglot (Lwów), Ludwik Kolankowski (Lwów), Władysław Konopczyński (Kraków), Stanisław Kutrzeba (Kraków), Otton Laskowski (Warszawa), Zygmunt Lorentz (Łódź), Stanisław Łempicki (Lwów), Wincenty Łopaciński (Warszawa), Feliks Pohorecki (Lwów), Ks. Józef Umiński (Lwów). Zastępcy członków: Łucja Charewiczowa (Lwów), Karol Maleczyński (Lwów), Karol Piotrowicz (Kraków), Helena Polaczkówna (Lwów), Mieczysław Popławski (Lublin), Adam Skałkowski (Poznań), Bronisław Włodarski (Lwów), Stanisław Zajączkowski (Wilno). Członkowie Komisji Rewizyjnej: Leon Białkowski (Lublin), Wojciech Hejnosz (Lwów), Tadeusz Kupczyński (Katowice), Tadeusz Solski (Lwów), Stefan Uhma (Lwów).

Po południu tegoż dnia odbyła się w Auli Uniwersytetu żałobna Akademia ku czci śp. Prezesa Stanisława Zakrzewskiego, na której prof. Modelski omówił działalność naukową, dr Tyszkowski organizacyjną, a prof. Zajączkowski z Wilna

nauczycielską. Akademię zagaił prorektor prof. Sieradzki. Przemówienia te zostały wydrukowane w Kwartalniku Historycznym T. 50, str. 193—234.

Zarząd Główny odbył w roku 1936/37 9 posiedzeń, z tego 3 plenarne, a 6 w gronie lwowskich członków.

Jubileusz Polskiego Towarzystwa Historycznego. Najważniejszą sprawą, która zaprzątała uwagę Zarządu Głównego w roku bieżącym, był jubileusz Towarzystwa. Zasady uczczenia 50-lecia ustalone były już w roku ubiegłym. Wchodziły tu w rachubę same uroczystości, a zatem Akademia urządzona wspólnie z Towarzystwem Literackim im. Adama Mickiewicza, jej program, uczczenie pamięci zmarłych członków i założycieli, przede wszystkim zaś wydawnictwa. Indeks do Kwartalnika Historycznego jako kontynuację poprzedniego po r. 1923 opracowuje prof. Urbański. Zamiast Księgi Pamiątkowej postanowiono wydać podwójny zeszyt Kwartalnika Historycznego z następującym programem, który znajduje się w stadium realizacji:

A. Artykuły jubilatów, najstarszych współpracowników Kwartalnika: PP.: prof. Abraham, prof. Bruchnalski, prof. Brückner, prof. Ćwikliński, prof. Dembiński, dyr. Papée.

B. Historia Towarzystwa Historycznego i Kwartalnika Historycznego:
   1. do r. 1900 — dyr. Papée
   2. do r. 1914 — dyr. Barwiński
   3. do r. 1924 — prof. Modelski
   4. do r. 1936 — dr Tyszkowski

C. Rozwój historiografii polskiej w ubiegłym półwieczu:
   1. Historia Starożytna — prof. Piotrowicz,
   2. „ Średniowieczna — prof. Tymieniecki,
   3. „ Nowożytna — prof. Konopczyński,
   4. „ Porozbiorowa — prof. Handelsman,
   5. Nauki Pomocnicze — prof. Semkowicz,
   6. Prawo — prof. Kutrzeba,
   7. Kościół — ks. prof. Umiński,
   8. Gospodarstwo — doc. Inglot,
   9. Wojskowość — gen. Kukiel,
   10. Archeologia historyczna — prof. Gębarowicz,
   11. Kultura — prof. Łempicki i prof. Hartleb,
   12. Historia Nauk — prof. Birkenmajer.

D. Zagadnienia syntetyczne w opracowaniu prof. Haleckiego, prof. Wojciechowskiego i prof. Feldmana.

Sprawozdanie Delegata do spraw zagranicznych. 1) VIII Kongres Międzynarodowy Nauk Historycznych odbędzie się w Zurychu w r. 1938. Zarząd Główny przygotowuje udział polski w tym kongresie, aby wypadł równie oka-

zale, jak w poprzednich, zarówno pod względem ilości referatów, jak i ich jakości i osobistego udziału uczonych polskich. Stosownie do uchwał Międzynarodowego Komitetu Nauk Historycznych, Polskie Towarzystwo Historyczne zebrało zgłoszenia polskich referatów w liczbie 33 i przedstawiło je szwajcarskiemu Komitetowi, który wciągnął je na listę Kongresu. Polska zajmuje drugie miejsce po Italii. W związku z kongresem postanowiono wydać zbiorową publikację pt. „Polska i Szwajcaria w ciągu dziejów“ w objętości około 20 arkuszy druku, w 15 rozdziałach opracowanych przez 20 historyków z całej Polski pod redakcją prof. Handelsmana. W związku z tym Polskie Towarzystwo Historyczne wystąpiło do Rządu z przedstawieniem konieczności należytego wystąpienia polskiego świata historycznego i z prośbą o poparcie finansowe.

2) Zjazd Historyków Bałtyckich w Rydze odbędzie się w sierpniu 1937 na zaproszenie Instytutu Historycznego Łotewskiego, który zwrócił się w tej sprawie do prof. Handelsmana i prof. Haleckiego. W związku z tym na wniosek Delegata Zarząd Główny ustalił udział polskich historyków w liczbie 11 referentów oraz współpracę przy urządzeniu wystawy kartograficznej. Organizacją wystawy z ramienia Polski zajmuje się prof. Arnold. Eksponaty, zarówno na wystawę kartograficzną jak i archiwalną, dotyczące naszej historii nad Bałtykiem jak i historii kraju Łotyszów, będą wypożyczone z naszych zbiorów. Ministerstwo W. R. i O. P. przyrzekło udzielić zasiłku na wyjazd oraz ułatwień paszportowych.

3) Prace nad realizacją „Cambridge History of Poland“, której redakcję ze strony polskiej stanowią prof. R. Dyboski i O. Halecki, postępują naprzód. Publikacja obejmuje 2 tomy, z których tom I będzie sięgał do Sobieskiego włącznie, tom II do Piłsudskiego włącznie.

4) W związku z jubileuszem Polskiego Towarzystwa Historycznego Przegląd polskiej literatury historycznej za lat 50, zamieszczony w jubileuszowym zeszycie Kwartalnika Historycznego, będzie drukowany w z. 3 i 4 „Revue Historique“ w tłumaczeniu francuskim ze wstępem prof. M. Handelsmana.

Komisja Dydaktyczna Polskiego Towarzystwa Historycznego. Komisja Dydaktyczna łączyła 9 sekcyj lokalnych, a mianowicie brzeską, grodzieńską, katowicką, kielecką, krakowską, lubelską, lwowską, łódzką i warszawską. Dnia 13 maja 1937 r. ukonstytuowała się jeszcze sekcja wileńska, która również weszła w skład Komisji.

Komisja odbyła dwa posiedzenia ogólne: jedno we Lwowie 20 maja 1936 r. posiedzenie plenarne doroczne, na którym dokonano wyboru prezydium, oraz uchwalono wy-

tyczne prac Komisji na cały rok. W skład Prezydium weszli: J. Dąbrowski (Kraków) jako przewodniczący, H. Mrozowska (Warszawa) jako sekretarka, K. Tyszkowski jako redaktor Wiadomości Historyczno-Dydaktycznych, W. Moszczeńska (Warszawa), K. Piwarski (Kraków), K. Popiołek (Katowice), jako członkowie. Drugie nadzwyczajne posiedzenie ogólne 25 kwietnia 1937 w Warszawie, poświęcone było omówieniu programów licealnych z historii. Opracowany na tej podstawie memoriał został przekazany Zarządowi Głównemu jako materiał do odpowiedzi na pismo Wydziału Programowego Ministerstwa W. R. i O. P. o opinię Towarzystwa w sprawie projektu programu nauki historii w liceum.

P r e z y d i u m odbyło trzy posiedzenia: 20 maja 1936 we Lwowie, 8 października w Krakowie i 25 kwietnia 1937 w Warszawie. Posiedzenia te były poświęcone sprawom organizacyjnym.

W zakresie p r a c K o m i s j i należy wymienić udział w pracach Polskiej Komisji Międzynarodowej Współpracy Intelektualnej nad rewizją podręczników szkolnych z punktu widzenia objektywizmu naukowego i prawdy dziejowej. Materiały dotyczące podręczników niemieckich zostały zestawione przez dr H. Mrozowską. Prof. Dąbrowski jako delegat polski do rokowań z przedstawicielami Ministerstwa Oświaty Rzeszy wziął udział w odbytych w tym celu posiedzeniach w Berlinie 6 i 7-go kwietnia 1937 r.

Komisja zebrała opinie sekcyj w sprawie wniosku dra Dobrzańskiego przedstawionego na Zjeździe Wileńskim w sprawie osobnych Zjazdów nauczycieli historii, względnie poświęconych wyłącznie sprawom nauczania, dalej zastanawiała się Komisja nad edycją, względnie reedycją, książek historycznych dla młodzieży, opracowaniem projektu programu historii dla szkół mniejszościowych, wydaniem opinii o programach licealnych w zakresie historii. W sprawach tych Komisja zebrała materiały przygotowane w sekcjach lokalnych i rozdała członkom Prezydium dla zreferowania na plenum. Poza tym Komisja utrzymywała żywy kontakt z poszczególnymi sekcjami także i w innych sprawach bieżących i lokalnych.

Poza ścisłą działalnością Komisji Dydaktycznej odbyła się z inicjatywy Pol. Towarzystwa Historycznego w Warszawie 13 grudnia 1936 r. k o n f e r e n c j a w s p r a w i e n a u c z a n i a h i s t o r i i, przy udziale reprezentantów Uniwersytetów. Udział wzięli z ramienia P. T. H. prezes Bujak, prof. Dąbrowski jako przewodniczący Komisji Dydaktycznej P. T. H. i dr Tyszkowski jako redaktor Wiadomości Hist.-Dyd., oraz profesorowie St. Arnold (Warszawa), T. E. Modelski (Lwów), K. Tymieniecki (Poznań), St. Zajączkowski (Wilno). Omawiano postulaty historycznej nauki uniwersyteckiej w stosunku do nauczania w szkole średniej. Poza tym dysputowano nad projektem

programu historii w liceum i uwagi przedłożyła delegacja Konferencji p. Naczelnikowi Suchodolskiemu. Poza właściwym programem omawiano sprawę reorganizacji studiów uniwersyteckich w zakresie historii.

Reedycja Bibliografii Finkla. Zeszyt IV-ty, będący na ukończeniu, zamknie tom I. Bibliografii. Co do dalszej pracy Zarząd Główny postanowił ująć materiał cały w 5 tomów, z których I. objąłby źródła, II. nauki pomocnicze sensu latiori, III. historię polityczną, IV. uzupełnienia, V. indeksy. Materiał dla tomu II. ma doc. Maleczyński przygotowany i sukcesywnie może oddawać do druku. W sprawie opracowania III. tomu zawarto punktację umowną z doc. Włodarskim, który podjął się tej pracy i będzie składał miesięczne sprawozdania. Doc. Włodarski rozpoczął robotę od rozpisywania materiału Bibliografii Finkla. Prócz tego doc. Maleczyński zgłosił do dyspozycji doc. Włodarskiego zebrany przez siebie materiał do III. tomu.

Wydawnictwo „Polska i jej sąsiedzi". W opracowaniu są dwa tomy: 1) poświęcony stosunkom kulturalnym polsko-niemieckim, redaktor prof. Kutrzeba, 2) dziejom osadnictwa, redaktor prof. Tymieniecki. Tom poświęcony osadnictwu jest niemal gotowy, artykuły nadesłali już T. Lehr-Spławiński, J. Widajewicz, K. Tymieniecki, St. Inglot, H. Łowmiański, K. Górski; artykuły te znajdują się w tłumaczeniu na język angielski; dla tomu poświęconego stosunkom kulturalnym wykonali dotąd prace ks. Umiński i St. Kieniewicz.

Polskie Towarzystwo Historyczne zostało zaproszone do Komitetu Redakcyjnego wydawnictwa „Polskie gospodarstwo pod zaborem austriackim", zainicjowanego przez Polskie Towarzystwo Politechniczne we Lwowie. Do Komitetu Redakcyjnego zostali delegowani przez Zarząd Główny prof. Bujak i dyr. Barwiński.

Zarządy Oddziałów Polskiego Towarzystwa Historycznego.

1. Oddział w Brześciu nad Bugiem: nie nadesłał sprawozdania.

2. Oddział w Grodnie: Prezes Teodor Furgalski; wiceprezes Janina Studnicka; sekretarz Lech Beynar; skarbnik Wiktoria Czapow; członek ks. Wiktor Potrzebski. Komisja Rewizyjna: Stanisław Miłkowski, Janina Niedźwiecka.

Sekcja Nauczania Historii: Przewodnicząca Wiktoria Czapow; sekretarka Krzywonosowa; członkowie: Olechnowiczowa, Lech Beynar, Chaim Wieliczkier.

3. Oddział Śląski w Katowicach: Prezes Tadeusz Kupczyński; wiceprezes Franciszek Popiołek; sekretarz Tadeusz Skałka; skarbnik Kazimierz Stańczyk; członkowie:

Ludwik Musioł, Władysław Dzięgiel, Kazimierz Popiołek. Komisja Rewizyjna: Władysław Igielski, K. Czyżyk, Fr. Kruczała.

Sekcja Dydaktyczna: Przewodniczący Kazimierz Popiołek.

4. Oddział w Kielcach: Prezes Henryk Kuc; sekretarz Leon Feliks Gliksman.

Sekcja Dydaktyczna: Przewodniczący Włodzimierz Fert.

5. Oddział w Krakowie: Prezes Stanisław Kutrzeba; wiceprezesi: Władysław Konopczyński i Władysław Semkowicz; sekretarz Józef Feldman; skarbnik Karol Piotrowicz; członkowie: Jan Dąbrowski, Kazimierz Dobrowolski, Roman Grodecki, Stanisław Kot, Marian Kukiel, Kazimierz Lepszy, Kazimierz Piwarski, Adam Vetulani. Komisja Rewizyjna: Wacław Anczyc, Edward Kuntze, Zygmunt Lasocki, Józef Muczkowski.

Sekcja krytyczna: Prezes Władysław Konopczyński; wiceprezes Roman Grodecki; sekretarz Kazimierz Lepszy.

Sekcja historii najnowszej: Prezes Stanisław Kutrzeba; wiceprezes Marian Kukiel; sekretarz Józef Feldman.

Sekcja dydaktyczna: Prezes Ludwik Piotrowicz; wiceprezes Kazimierz Piwarski; sekretarz Władysław Czapliński; członkowie: Władysław Bogatyński, Wanda Bobkowska, Jan Dąbrowski, Edmund Długopolski, Franciszek Fuchs.

6. Oddział w Lublinie: Prezes Leon Białkowski; wiceprezes ks. Piotr Kałwa; sekretarz Jan Dobrzański; skarbnik Aleksander Kossowski; członkowie: Władysław Adamczyk, Jan Kamiński, Tadeusz Moniewski, Piotr Nester, Mieczysław Popławski, Stefan Wojciechowski. Komisja Rewizyjna: Józef Mazurkiewicz, Ludwik Kamykowski.

Sekcja Dydaktyczna: Jan Dobrzański, Jadwiga Pawlikowska, Jerzy Sadownik.

7. Oddział we Lwowie: Prezes ks. Józef Umiński; wiceprezesi: Stanisław Łempicki i Kazimierz Tyszkowski; sekretarz Kazimierz Lewicki; skarbnik Bronisław Włodarski; członkowie: Łucja Charewiczowa, Aleksander Czołowski, Jan Gerlach, Stanisław Hoszowski, Antoni Knot, Karol Koranyi, Józef Skrzypek, Witołd Ziembicki, Ewa Maleczyńska, Kazimierz Hartleb. Komisja Rewizyjna: Tadeusz Mańkowski, Tadeusz Witwicki, Zygmunt Zygmuntowicz.

Sekcja Dydaktyczna: Przewodnicząca Ewa Maleczyńska; zastępca przewodniczącego Tadeusz Urbański; sekretarz Marian Tyrowicz; bibliotekarz Bronisław Kocowski; członkowie: Stefan Balicki, Izydor Edmund Chrząszcz, Stanisław Hoszowski, Maria Jarosiewiczówna, Antoni Knot, Roman Koestlich, Bolesław Stachoń.

Redakcja Ziemi Czerwieńskiej: Kazimierz Hartleb i Kazimierz Tyszkowski.

8. Oddział w Łodzi: Prezes Zygmunt Lorentz; wiceprezes Jadwiga Krasicka; sekretarz Helena Zaborowska; skarbnik Aurelia Krzywcówna; bibliotekarz Zygmunt Hajkowski; członkowie: Juliusz Jurczyński, Tadeusz Landecki, Gryzelda Missalowa, Jan Warężak.

Sekcja Dydaktyczna: przewodnicząca Jadwiga Krasicka; sekretarka Helena Zaborowska.

Komisja Bibliograficzna: przewodniczący Zygmunt Hajkowski; członkowie: Zofia Erdmanowa, Jadwiga Krasicka, Gryzelda Missalowa.

Komisja Rewizyjna: przewodniczący Ludwik Waszkiewicz; zastępca przewodniczącego Jan Świercz; członkowie: Jan Holcgreber, Stanisław Sutkowski, Stanisław Więckowski.

9. Oddział w Poznaniu: Prezes Kazimierz Tymieniecki; wiceprezes Jarosław Opatrny; sekretarz Leon Koczy; skarbnik Tadeusz Ziółkowski; członkowie: Kazimierz Chodynicki, Bronisław Dembiński, Kazimierz Kaczmarczyk, Wisława Knapowska, Zygmunt Wojciechowski, Adam Skałkowski. Komisja Rewizyjna: Marian Z. Jedlicki, Andrzej Wojtkowski.

10. Oddział w Przemyślu: Prezes Jan Smołka; sekretarz Kazimierz Arłamowski.

11. Oddział w Warszawie (Towarzystwo Miłośników Historii): Prezes Stanisław Kętrzyński; wiceprezes Wincenty Łopaciński; sekretarz gen. Aleksy Bachulski; skarbnik Leon Z. Usarek; członkowie: Stanisław Arnold, Edmund Bursche, Otton Laskowski, Ryszard Przelaskowski; redaktor „Przeglądu Historycznego“ Marceli Handelsman; przewodnicząca Sekcji Dydaktycznej Maria Kuźmińska; przewodniczący Sekcji Historii Warszawy i Mazowsza Wacław Tokarz do dnia 15 IV 1936, następnie Kazimierz Konarski; przewodniczący Sekcji Historii Europy Wschodniej Oskar Halecki; przewodniczący Sekcji Archiwalnej Witold Suchodolski; przewodnicząca Sekcji Historii Gospodarczej i Społecznej Natalia Gąsiorowska; przewodniczący Sekcji Studiów Historyczno-Krytycznych Janusz Woliński; przewodniczący Sekcji Historii Kościoła ks. Zdzisław Obertyński; przewodniczący Sekcji Historii Starożytnej Tadeusz Wałek-Czernecki. Komisja Rewizyjna: Kazimierz Stefański, ks. Władysław Osiński, Jakub Glass.

12. Oddział w Wilnie: Prezes Stefan Ehrenkreutz; wiceprezes Stanisław Zajączkowski; sekretarz Bogumił Zwolski; skarbnik Stefan Rosiak; członkowie: Wacław Gizbert-Studnicki, Stanisław Kościałkowski, Henryk Łowmiański, Ryszard Mienicki, Seweryn Wysłouch; zastępcy członków: Jan Adamus, ks. Bolesław Wilanowski. Komisja Rewizyjna: Iwo Jaworski, Michał Ambros.

Sprawozdanie z działalności naukowej Oddziałów za rok 1936/7.

1. Oddział w Brześciu nad Bugiem nie nadesłał sprawozdania.

2. Oddział w Grodnie. Oddział grodzieński odbył w okresie sprawozdawczym dwa zebrania naukowo-dyskusyjne. J. Studnicka: „W Grodnie przed stu laty"; Ks. W. Potrzebski: „Rok 1793 w Grodnie".

Na pierwszym zebraniu obecnych było 41, na drugim 43 osób.

W roku szkolnym 1936/37 Polska Macierz Szkolna (Koło w Grodnie) zorganizowała pod nazwą Uniwersytetu Powszechnego cykl wykładów z rozmaitych dziedzin wiedzy. Odbywały się one w domu Elizy Orzeszkowej, gromadząc znaczną liczbę słuchaczy. Zarząd Oddziału P. T. H. na specjalnym posiedzeniu dokonał rozplanowania pracy wykładowej w dziale historii.

Sekcja Nauczania Historii zorganizowała jedną lekcję przykładową w szkole powszechnej, dwie lekcje przykładowe w gimnazjach miejscowych oraz rejonową konferencję nauczycieli historii. Na program tej ostatniej złożyły się: lekcja przykładowa w gimnazjum żeńskim, referat o ankiecie, obrazującej wyniki nauczania w kl. III, i referat o lekturze gazet w kl. IV, wygłoszony przez Instruktorkę Min. W. R. i O. P. H. Mrozowską. Ankieta, o której wyżej wspomniano, została zorganizowana przez grodzieńską Sekcję Nauczania Historii.

Grodzieńska Biblioteka Historyczna, której Komisja organizowała się początkowo przy Oddziele, obecnie stanowi już całkowicie odrębną i samodzielną instytucję. Do rozwoju Biblioteki przyczynili się swą pracą m. in. członkowie Oddziału.

3. Oddział Śląski w Katowicach. Działalność naukowa: a) opracowano ankietę, dotyczącą gromadzenia źródeł do historii powstań śląskich i rejestrowania osób, mogących w tej materii służyć informacjami. Ankieta ta została rozesłana przez Śląski Wydział Oświecenia Publicznego do Dyrekcyj Szkół średnich oraz Inspektorów Szkolnych w województwie śląskim. Materiały zebrane i odpowiedzi na ankietę zalecono przesyłać na ręce członka Zarządu Oddziału I. Juchnowiczówny w Chorzowie, Miejskie Gimnazjum żeńskie. Uzyskane materiały będą jako dary lub depozyty przechowywane w Muzeum Śląskim, względnie w Archiwum akt dawnych w Katowicach. Akcja gromadzenia tych materiałów jest w toku. — b) opracowano warunki konkursu na napisanie monografii o powstaniach śląskich w latach 1919—1921. Wiadomość o konkursie została zakomunikowana odezwą członkom Oddziału oraz przez radio i miejscową prasę.

Sekcję dydaktyczną tworzy nadal Ognisko metodyczne historii, obejmując tych wszystkich nauczycieli historii, którzy są członkami P. T. H. W roku sprawozdawczym prowadziła Sekcja dyskusję w sprawie reformy studiów uniwersyteckich z punktu widzenia potrzeb nowej szkoły, a ustalone na tej podstawie uwagi przesłała do Prezydium Komisji dydaktycznej P. T. H. Na podstawie uwag kilku nauczycieli, uczących historii w oddziałach mniejszościowych, ustalono uwagi w sprawie programu historii dla szkół z niemieckim jęz. wykładowym i przesłano je na ręce Prezydium Komisji dydaktycznej.

W dalszym ciągu kontynuuje Sekcja wydawnictwo regionalne: „Śląska Biblioteka Historyczna dla Młodzieży“, przy czym wydała po raz drugi w nakładzie po 2000 egzempl. dwie wydane w roku poprzednim rozprawki, oraz rozprawkę K. Piwarskiego o pobycie Sobieskiego na Śląsku. W przygotowaniu są następujące: W. Olszewicza o górnictwie i przemyśle śląskim w wieku XVIII/XIX oraz A. Żagana o Henrykach śląskich. Poza tym w przygotowaniu są rozprawki: 1) O sztuce ludowej Śląska, 2) O Ślązakach na Uniwersytecie Krakowskim, 3) O reformacji na Śląsku.

Sekcja współpracuje z „Wiadomościami Historyczno-Dydaktycznymi“, w szczególności zaś prowadzi stałą recenzję czasopisma niemieckiego „Vergangenheit und Gegenwart“, oraz tych wydawnictw, dotyczących Śląska, które zainteresować mogą również nauczycieli innych dzielnic Polski.

4. Oddział w Kielcach. Oddział odbył 3 zebrania. 11 V 1936 J. Garbacik wygłosił referat, poświęcony działalności naukowej śp. prof. Zakrzewskiego. — 25 IX 1936 J. Pazdur: „O Panu Pośle“. — 12 II 1936 p. Kilianówna: „Szkolnictwo kieleckie do 3-go rozbioru Polski“. W grudniu zorganizowana została sekcja dydaktyczna pod przewodnictwem W. Ferta, która odbywa regularnie co miesiąc swoje posiedzenia.

5. Oddział w Krakowie. Ogółem odbyło się 21 posiedzeń, na których wygłoszono 24 referatów.

Plenum Oddziału odbyło 11 posiedzeń. W r. 1936: 18 IV Wł. Pociecha: „Królowa Bona Sforza“. — 9 V Wł. Konopczyński: „Rokosz Zebrzydowskiego“. — 16 V E. Latacz: „Beresteczko“. 13 VI prof. Fr. Babinger z Bukaresztu: „Die Entwicklung der osmanischen Geschichtsschreibung“. — 10 X Wł. Konopczyński: „500 lat szwedzkiego parlamentaryzmu“. — 24 X M. Friedberg: „O herbie m. Krakowa“. — 14 XI J. Garbacik: „Sprawa ambasady weneckiej w Polsce za Zygmunta III“. — Wł. Czapliński: „Rozejm sztumdorfski“. — 28 XI E. Kuntze: „Inflanty za Stefana Batorego“. — W r. 1937: 13 II T. Nowak: „Warka i Klecko, dwie bitwy ze Szwedami (1656)“. — 27 II R. Grodecki: „Do

genezy artykułu *De non praestanda oboedientia*". — 20 III K. Dobrowolski: „Istota i mechanizm kultury".

Sekcja krytyczna odbyła 3 posiedzenia: 31 X 1936 Wł. Konopczyński: „Masoneria a rozbiory Polski" (z powodu książki K. M. Morawskiego). — 9 I 1937 K. Piotrowicz i Wł. Pociecha: „Rozbiór książki L. Kolankowskiego: Dzieje Polski za Jagiellonów". — 20 II H. Batowski: „Uwagi o książce A. Lewaka: Dzieje emigracji polskiej w Turcji".

Sekcja historii najnowszej odbyła następujące dwa posiedzenia: 2 V 1936 J. Dąbrowski: „Rozbiór dzieła: *La Pologne, sa vie économique et sociale pendant la guerre*". — M. Kukiel: „Uwagi o „Polsce Odrodzonej" St. Kutrzeby". — 23 I 1937 J. Feldman: „O pamiętnikach B. Hutten-Czapskiego".

Sekcja dydaktyczna odbyła 4 posiedzenia: 5 XII 1936 J. Haydukiewicz: „Rozkład materiału nauczania historii na poszczególne klasy". — 12 XII Wł. Czapliński: „Materiał na I klasę gimnazjalną". — 30 I 1937 Wł. Bogatyński: „Materiał na II klasę gimnazjalną". — 6 III M. Pawlicowa i E. Długopolski: „Materiał na III i IV klasę gimnazjalną".

Staraniem Oddziału odbyła się 4 IV 1936 uroczysta Akademia ku uczczeniu 80-lecia urodzin dyr. Fryderyka Papéego. Na program uroczystości złożyło się zagajenie prof. Wł. Semkowicza, który odczytał przemówienie nieobecnego z powodu choroby rekt. Kutrzeby, odczyty dyr. E. Kuntzego i prof. L. Kolankowskiego o działalności bibliotekarskiej i naukowej Jubilata, oraz wręczenie brązowej plakiety z Jego wizerunkiem dłuta artysty rzeźbiarza Karola Hukana.

6. Oddział w Lublinie. Odbyły się dwa zebrania naukowe: 28 XI 1936 ks. P. Kalwa: „Rys historyczny dawnych synodów prowincjonalnych w Polsce"; 25 II 1937 Z. Kramarzówna: „Z dziejów Uchań".

Sekcja dydaktyczna odbyła wespół z Ogniskiem metodycznym historii trzy zebrania, na których J. Dutkiewicz wygłosił referaty: 1) „Sztuka gotycka", 2) „Renesans i barok" i 3) „Style historyczne i sztuka współczesna".

7. Oddział we Lwowie. a) Działalność odczytowa. Oddział zorganizował 15 zebrań naukowych (w ubiegłym roku 14). — W r. 1936: 8 V Ł. Kurdybacha: „Polonica w Gdańsku". — 12 VI St. Inglot: „Kolonizacja wewnętrzna a napływ Niemców do Polski od XVI—XVIII w.". — 25 IX Ł. Kurdybacha: „Gotfryd Lengnich jako człowiek, historyk i obywatel". — 9 X K. Hartleb: „Polska Jagiellonów w nowym ujęciu naukowym. (Na marginesie książki prof. Kolankow-

skiego)". — 23 X K. Maleczyński: „Czasy Mieszka I i Bolesława Chrobrego na Pomorzu. (Omówienie nowszych prac: Koczego, Widajewicza i Wojciechowskiego)". — 6 XI R. Ganszyniec: „Epitafium Bolesława Chrobrego". — 18 IX St. Łempicki: „Ks. Piotr Skarga na Ziemi Czerwieńskiej". (W 50-lecie I-szego posiedzenia naukowego P. T. H.). — 18 XII A. Knot: „Dokoła kwestii: Finis Poloniae". — W r. 1937: 22 I T. E. Modelski: „Zagadnienie *Worot* w XIII w. na pograniczu polsko-ruskim". — 5 II K. Tyszkowski: „Dzieje Polski Nowożytnej w opracowaniu prof. Konopczyńskiego". — 19 II A. Czołowski: „Miasto Moskwa w okresie Dymitrów Samozwańców". — 5 III W. Zaikyn: „Ustrój Kościoła rosyjskiego w XVII—XX w." — 12 III A. Strzelecka: „Omówienie pracy dr Maleczyńskiej: Rola polityczna Zofii Holszańskiej". — 29 IV K. Koranyi: „U podstaw konfederacji szwajcarskiej". — 14 V M. Gębarowicz.: „Archeologia historyczna w ostatnich pięćdziesięciu latach".

Frekwencja na powyższych zebraniach w bieżącym roku średnia: 34, w ubiegłym: 38 osób.

W pierwszą rocznicę śmierci śp. prof. Zakrzewskiego staraniem Oddziału i Zarządu Głównego Towarzystwa odbyło się nabożeństwo żałobne za duszę śp. Prezesa, w którym oprócz członków Oddziału wzięli udział bawiący równocześnie we Lwowie członkowie Zarządu Głównego Towarzystwa. — Pięćdziesiątą rocznicę pierwszego posiedzenia nauk. Towarzystwa uczcił Oddział specjalnym zebraniem jubileuszowym 18 XI 1936 r. ze wspomnianym odczytem prof. Łempickiego. Zebranie powyższe wywołało duże zainteresowanie lwowskich historyków i wykazało frekwencję ponad 70 osób.

Sekcja dydaktyczna. 1. Praca wydawnicza. a) Rozpoczęto wydawnictwo „Biblioteki Historycznej dla Młodzieży". Ukazały się: 1. Na dworze Zygmunta Starego. Obrazy z życia i kultury renesansu. Wyjątki z dzieła K. Chłędowskiego, oprac. T. Urbański; 2. Działalność księcia Józefa w dobie Księstwa Warszawskiego. Wyjątki z dzieła Sz. Askenazego, oprac. dr M. Tyrowicz. Książeczki powyższe, po ustaleniu ceny na 40 gr, rozeszły się w ¾ nakładu. W przygotowaniu na okres najbliższy analogiczne wyjątki z dzieła Smolki: Mieszko Stary, Ptaśnika: Miasta, St. Zakrzewskiego: Bolesław Chrobry. b) Opracowano plan wydawnictwa podręcznika regionalnego „Lwów i Ziemia Czerwieńska". Zwrócono się do Państwowego Wydawnictwa Książek szkolnych z odpowiednią inicjatywą, na skutek której zostało podjęte wydanie powyższej książki. Dla powyższych prac odbyło się 7 posiedzeń zarządu Sekcji. 2. Współpraca z Ogniskiem Metodycznym historii. Sekcja współdziałała w organizowaniu obu konferencyj rejonowych w dn. 6 i 7 listopada 1936, oraz 15 i 16 kwietnia 1937, a nadto

zorganizowała 2 odczyty naukowe dla nauczycieli historii (15 lutego, doc. dr Cz. Nanke: „Problem rewizjonizmu w Europie powojennej“; 16 kwietnia doc. dr M. Zimmermann: „Nowe ustroje państwowe“). (Frekwencja na odczytach dochodziła do 60 osób). 3. Współpraca z Komisją Dydaktyczną P. T. H. Nadesłano na żądanie Komisji odpowiedź w sprawie możliwości zatrudnienia nauczycieli historii na terenie KOSL, oraz opinię w sprawie przygotowania nauczycieli historii. Dnia 16 kwietnia przedyskutowano przy licznym udziale pozamiejscowych członków Sekcji projekt programu licealnego, a wysunięte postulaty przesłano do Komisji. 4. W wyniku memoriału wniesionego przez Sekcję Dydaktyczną Oddziału Lwowskiego P. T. H. Wydział humanistyczny U. J. K. zorganizował studium dla kandydatów nauczycieli historii w szkołach średnich.

8. Oddział w Łodzi. a) Posiedzenia naukowe, ogółem 11, w tym publicznych 3.

W r. 1936: 23 IV ks. Biskup K. Tomczak: „Leon Wielki — papież czasów przełomowych“. Obecnych osób 55. — 22 V S. Więckowski: „Z dziejów ostatniej reakcji pogańskiej w Rzymie starożytnym“. Obecnych osób 58.—5 VI M. Walicki: „Kolegiata w Tumie pod Łęczycą w świetle ostatnich badań“. Obecnych osób 120. — 14 X J. Warężak: „Archiwum Miejskie w Łodzi“. Obecnych osób 42. — 29 X J. Dylik: „Położenie geograficzne Tumu i Łęczycy“. Obecnych osób 34. — 3 XII M. Handelsman: „Ideologia polskiego ruchu demokratycznego w pierwszej połowie XIX wieku (w 100 rocznicę Manifestu Demokratycznego)“. Obecnych osób 190. — 10 XII R. Jakimowicz: „Znaczenie grodzisk dla badań wczesnego średniowiecza w Polsce“. Obecnych osób 34. — W r. 1937: 28 I A. Rynkowska: „Próby zaprowadzenia przemysłu lnianego w Łodzi w dobie Królestwa Kongresowego“. Obecnych osób 30. — 11 II I. Blauszyld: „Organy administracji państwowej w Polsce stanisławowskiej (Komisje Wielkie i Rada Nieustająca)“. A. Stebelski: „Cel i program kursu archiwalnego w Łodzi“ (referat informacyjny). Obecnych osób 28. — 21 II W. Suchodolski: „Znaczenie zabytków rękopiśmiennych dla nauki i życia“. A. Stebelski: „Dotychczasowe próby zarejestrowania rozprószonych zabytków rękopiśmiennych w Polsce“. Z. Lorentz: „Archiwalia własne regionu łódzkiego“. Obecnych osób 260. — 11 III M. Wodziński: „Powstanie listopadowe w świetle współczesnej opinii niemieckiej“. Obecnych osób 34.

b) Komisja Bibliograficzna przygotowała do druku: 1) uzupełnienia do materiału opublikowanego w Rocznikach 1928 i 1929, 2) materiał z zakresu bibliografii regionalnej za lata 1930—1936.

c) Biblioteka Oddziału liczy 348 tomów, w tym 85 tomów czasopism. W okresie sprawozdawczym nabyto komplet Kwartalnika Historycznego. Dzieł o charakterze regionalnym jest 125. W okresie sprawozdawczym przybyło tomów 98, w tym pozycyj o znaczeniu regionalnym 30. Dzieła nabyte zostały zinwentaryzowane i skatalogowane.

d) Sprawy archiwalne. Zarząd Oddziału w porozumieniu z czynnikami rządowymi i samorządowymi zorganizował w dniach od 21 do 25 lutego 1937 r. praktyczny kurs archiwalny dla pracowników urzędów państwowych i samorządowych oraz gmin wyznaniowych. Inauguracja Kursu odbyła się na publicznym naukowym posiedzeniu Oddziału, na którym prelekcje wygłosili: W. Suchodolski, dyrektor naczelny Archiwów państwowych, A. Stebelski i Z. Lorentz.

Wykłady i ćwiczenia przeprowadzili: A. Moraczewski, Z. Olszanowska-Skowrońska, A. Stebelski (kierownik kursu) i J. Warężak (sekretarz kursu). Liczba uczestników kursu wynosiła 123 osób (z Łodzi i 24 miejscowości woj. łódzkiego).

Zarząd Oddziału współpracował z kierownictwem Archiwum Miejskiego w Łodzi w organizowaniu i przeprowadzaniu kwerend archiwalnych z zakresu dziejów miasta.

e) Zarząd Oddziału uczestniczy nadal w pracach Komitetu Obywatelskiego ratowania kolegiaty w Tumie pod Łęczycą. Komitet przystępuje do druku monografii M. Walickiego o kolegiacie tumskiej.

f) Organizacja życia naukowego w Łodzi. Oddział współdziałał w tworzeniu Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Łodzi. Zatwierdzony w dniu 19 XI 1936 r. Statut głosi, że celem Towarzystwa jest „rozwój nauki we wszystkich gałęziach wiedzy, w szczególności inicjowanie i popieranie naukowej pracy badawczej, dotyczącej regionu łódzkiego, oraz wypowiadanie się w sprawie potrzeb nauki na terenie Łodzi i województwa łódzkiego".

g) Sekcja Dydaktyczna. Dnia 16 i 17 marca 1937 r. Zarząd Sekcji zorganizował dwudniową konferencję metodyczno-dydaktyczną, poświęconą sprawie nauczania historii w szkołach średnich ogólnokształcących i zawodowych. W ramach konferencji zostały przeprowadzone i przedyskutowane cztery lekcje przykładowe: w kl. I i IV gimnazjum ogólnokształcącego, w kl. II gimnazjum zawodowego (I rok nauczania). Przeciętna frekwencja wynosiła 50 osób. Ponadto odbyły się trzy posiedzenia odczytowe:

16 III 1937 A. Jackowski: „Pomoce naukowe dla klasy I". Obecnych osób 38. — 17 III T. Landecki: „Podręczniki na klasę IV". Obecnych osób 35. — 17 III J. Lechicka: „Dorobek dydaktyki polskiej w zakresie historii w ciągu ostatniego dwunastolecia". Obecnych osób 50.

h) Działalność wydawnicza. Komitet Redakcyjny przygotował materiał do Rocznika, którego druk rozpocznie się w czerwcu b. r. W druku znajdują się a) skróty wykładów, wygłoszonych na kursie archiwalnym, b) odczyt J. Lechickiej, wygłoszony na posiedzeniu Sekcji Dydaktycznej dnia 17 III 1937.

9. Oddział w Poznaniu. Jak w latach poprzednich, tak i w ubiegłym roku praca w Oddziele polegała na urządzaniu zebrań naukowych. Posiedzeń administracyjnych nie było. Zarząd zbierał się tylko dwukrotnie, raz celem zajęcia stanowiska wobec wyboru prezesa Towarzystwa po śmierci śp. Stanisława Zakrzewskiego, po raz wtóry w sprawie współpracy członków Oddziału w Roczniku Towarzystwa. Zarząd urządził wespół z Komisją Historyczną Pozn. T. P. N., Komisją Historyczną Instytutu Zachodnio-Słowiańskiego i Towarzystwem Miłośników Historii w Poznaniu uroczyste zebranie w dniu 29 kwietnia roku ub., poświęcone pamięci Stanisława Zakrzewskiego. Na posiedzeniu tym omówił prof. Z. Wojciechowski działalność naukową śp. Zmarłego, a prof. B. Dembiński podzielił się wspomnieniami, wiążącymi go ze Zmarłym.

Sekcja Dydaktyczna była nieczynna w tym roku, podobnie jak w latach poprzednich, nie było też referatów z tego zakresu na naukowych posiedzeniach. Za to członkowie „Ogniska Metodycznego“ brali pod przewodnictwem p. dr Wisławy Knapowskiej dwukrotnie udział w posiedzeniach naukowych w charakterze gości.

Posiedzeń naukowych odbyło się 14, na których wygłoszono 15 referatów na następujące tematy:

W r. 1936: 13 V A. M. Skałkowski: „O potrzebie reedycji Pamiętników Kilińskiego“. — 27 V K. Chodynicki: „Czynnik wyznaniowy w buntach kozackich“. — 9 IX K. Tymieniecki: „Szlachta-mieszczanie w Wielkopolsce w XV w.“— 23 IX K. Tymieniecki: „Omówienie książki Lücka pt. Deutsche Aufbaukräfte in der Entwicklung Polens“. — J. Staszewski: „Historyczno-militarne znaczenie Prus Wschodnich“. — 7 X A. Wojtkowski: „Z dziejów wielkiego przemysłu w Wielkim Księstwie Poznańskim w XIX stuleciu“. — 21 X K. Chodynicki: „O Broniewskich w Wielkopolsce i Broniewskich w Małopolsce“. — J. Willaume: „Fryderyk August wobec sprawy polskiej w 1812 r.“. — 28 X Z. Wojciechowski: „Geneza włodyków“. — 4 XII Ks. J. Nowacki: „Ród comesa Bronisza“. — 18 XI H. Ułaszyn: „Znaczenie tytułu ksiądz w wiekach średnich“. — 25 XI W. Knapowska: „Z dziejów karbonaryzmu w W. Ks. Poznańskim“. — 2 XII Z. Moczarski: „Wędrówki przedhistoryczne i wczesnohistoryczne zwierząt domowych w Polsce“. — W r. 1937: 20 I J. Czekalski: „Rozmieszczenie osad wiej-

skich na terytorium między Łabą i Wisłą za czasów Słowian zachodnich i w dniu dzisiejszym". — 23 I K. Tymieniecki: „Dziejopisarstwo polskie wieków średnich w ostatnim 50-leciu".

Frekwencja na posiedzeniach wynosiła łącznie z gośćmi przeciętnie 21 osób.

10. Oddział w Przemyślu znajduje się obecnie w stadium reorganizacji. Sekcja dydaktyczna wydała dla użytku szkolnego wyjątki z Wł. Łozińskiego: „Prawem i lewem".

11. Towarzystwo Miłośników Historii. (Oddział P. T. H. w Warszawie).

Posiedzenia ogólne.

2 V 1936 odbyło się Doroczne Walne Zebranie Członków T. M. H. pod przewodnictwem prof. H. Mościckiego, asesorowie: dyr. K. Konarski i dr A Rybarski, sekretarzował doc. Cz. Leśniewski. Zebranie poprzedził odczyt prof. Wacława Tokarza: „Jan Kiliński". — 28 XI 1936 odbyła się Akademia dla uczczenia 75-ej rocznicy zgonu Joachima Lelewela.

W łonie T. M. H. istniało osiem sekcyj:

Sekcja Dydaktyczna. 1) Podsekcja regionalna — przewodniczący St. Arnold, opracowuje plan Warszawy do użytku szkolnego. Uzupełnieniem planu jest opracowany przewodnik po Warszawie. 2) Podsekcja muzealna złożyła Dyrekcji Muzeum Narodowego w Warszawie program ramowy wycieczek nowego gimnazjum. Otrzymawszy odpowiedź, jaki materiał Muzeum jest do użytkowania przy wskazanych wycieczkach, podsekcja opracowuje: a) wskazówki metodyczne ogólne, dotyczące wycieczek muzealnych, b) wykaz wycieczek gimnazjalnych do Muzeum z wykazem materiału. 3) Podsekcja społeczna pracuje autonomicznie pod przewodnictwem p. Koelichenówny, organizując odczyty dla więźniów.

Odbyły się dwa zebrania dyskusyjne w sprawie programów historii w liceum. Uwagi tyczące się programu zostały przesłane Ministerstwu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

W roku sprawozdawczym została nawiązana ściślejsza łączność między Redakcją Wiadomości Historyczno-Dydaktycznych a Sekcją Dydaktyczną: m. i. przygotowuje się dla pisma przegląd materiału regionalnego dla Warszawy i Mazowsza, szereg członków Sekcji zgłosiło się do opracowania recenzyj i zapisek książek, oraz podjęło się stałego przesyłania sprawozdań z 6 czasopism obcych.

Zgodnie z dezyderatami Komisji Dydaktycznej P. T. H. Sekcja Dydaktyczna przeprowadziła zbieranie danych: a) w sprawie możliwości zatrudnienia nauczycieli historii na terenie Kuratorium Okręgu Szkolnego Warszawskiego, b) w sprawie zjazdów nauczycieli historii, c) w sprawie wycieczki do Włoch dla nauczycieli historii.

S e k c j a H i s t o r i i W a r s z a w y i M a z o w s z a. W czerwcu r. 1936 ustąpił z Zarządu W. Tokarz. Czynności przewodniczącego objął w zastępstwie wiceprzewodniczący K. Konarski. Równocześnie ustąpił sekretarz Z. Mann. 5 XI 1936 odbyło się Walne Zebranie Sekcji, które pod przewodnictwem J. Wolińskiego dokonało uzupełniających wyborów do Zarządu Sekcji. Wybrano K. Konarskiego na przewodniczącego Sekcji, A. Englerta na wiceprzewodniczącego, na sekretarza A. Słomczyńskiego.

a) Z e b r a n i a n a u k o w e. 5 XI 1936 S t. K ę t r z y ń s k i: „Warunki pracy nad dziejami Mazowsza". — 23 XI H. E i l e: „Teatr warszawski w dobie powstania listopadowego". — 7 XII S t. A r n o l d: „Mazowsze w XVI w.". — 18 I 1937 E. O p p m a n: „Rewolucyjna organizacja Warszawy 1863 r.". — 24 II A. P r ó c h n i k: „Budowa i odsłonięcie pomnika Adama Mickiewicza w Warszawie". — 3 III K. K o n a r s k i: „Początki Warszawy, dzieje badań i dalszy ich program".— 17 III E. S z w a n k o w s k i: „Gospodarka budżetowa Warszawy w dobie Królestwa Kongresowego".

b) W y c i e c z k i. 26 IV 1936 na rynek Starej Warszawy, poprzedzona prelekcją Z. M a n n a. — 10 V do Cytadeli, prowadził S t. P r z e w a l s k i. — 17 V do pałacu w Młocinach, S t. P r z e w a l s k i. — 24 V do Arsenału, prowadził A. E n g l e r t. — 7 VI do twierdzy w Modlinie, prowadził S t. H e r b s t. — 20 IX do Instytutu Propagandy Sztuki na wystawę pt.: „Malarstwo warszawskie pierwszej połowy XIX wieku". Prowadził J. S i e n k i e w i c z. — 4 X do pałacu w Jabłonnie, prowadził J. G r a l e w s k i i A. M o r a c z e w s k i. — 18 X do gmachu Sejmu i Frascati, prowadzili E. O p p m a n i A. M o r a c z e w s k i. — 25 X do pałacu Blanka, prowadzili St. G ą d z i k i e w i c z i E. S z w a n k o w s k i. — 15 XI do Arsenału, prowadził A. E n g l e r t. — 29 I 1937 „Szlakiem Podchorążych", prowadził A. E n g l e r t. — 14 II do dolnych kondygnacyj Zamku Królewskiego, prowadził Ł u k a s i k. — 14 III do Archiwum Akt Dawnych, prowadził K. K o n a r s k i. Ogółem urządzono 13 wycieczek.

Frekwencja na zebraniach naukowych wynosiła przeciętnie około 30 osób, na wycieczkach około 60 osób.

c) W y d a w n i c t w a. Na ukończeniu jest druk monografii E. O p p m a n a p. t.: „Warszawskie Towarzystwo Patriotyczne w r. 1830/31".

d) B i b l i o g r a f i a W a r s z a w y. Kontynuacja prac zapoczątkowanych ongi przez śp. Maksymiliana Barucha, prowadzona systematycznie przez dwóch pracowników: J. Kermisza i A. Słomczyńskiego pod dyrekcją specjalnie powołanej do tego Komisji bibliograficznej w składzie: A. Bachulski, A. Englert, K. Konarski, W. Łopaciński i R. Przelaskowski.

S e k c j a H i s t o r i i g o s p o d a r c z o - s p o ł e c z n e j. Posiedzeń Sekcji odbyło się w roku sprawozdawczym ogółem pięć, z przeciętną frekwencją 20 osób: 15 V 1936 r. S t. C z a r n o w s k i: „Zagadnienia wielkiego przemysłu w Galii rzymskiej". — 12 VI M. M e l o c h: „Ruch strajkowy w Królestwie Polskim w latach 1870—86". — 29 XI W. K u l a: „Źródła do dziejów społeczno-gospodarczych nowożytnych w Archiwum Ordynacji Nieświeskiej". 27 I 1937 odbyło się zebranie poświęcone pamięci Leona Wasilewskiego. Referaty wygłosili: M. H a n d e l s m a n: „Leon Wasilewski jako badacz spraw narodowościowych", A. P r ó c h n i k: „Leon Wasilewski jako historyk socjalizmu polskiego". — 17 III A. R y n k o w s k a: „Początki przemysłu lnianego w Łodzi w dobie Królestwa Polskiego konstytucyjnego".

S e k c j a H i s t o r i i E u r o p y W s c h o d n i e j. Odbyły się dwa zebrania: 6 XI 1936 O. H a l e c k i: „Spór o Warneńczyka"; 22 II 1937 J. J a s n o w s k i: „Kampania inflancka Floriana Zebrzydowskiego".

S e k c j a A r c h i w a l n a. Władze Sekcji obrane dnia 22 maja 1935 r. nie uległy w okresie sprawozdawczym zmianie i urzędowały w składzie następującym: W. Suchodolski — przewodniczący, A. Bachulski — wiceprzewodniczący i T. Manteuffel — sekretarz.

Sekcja odbyła 6 zebrań naukowych: 22 IV 1936 A. B a c h u l s k i: „Ankieta archiwalna Komisji Emerytalnej Królestwa Polskiego". — 14 X A. E n g l e r t: „Archiwum Miejskie w Warszawie, jego stan obecny i plan rozbudowy". — 18 XI W. Ł o p a c i ń s k i: „Archiwum w Jabłonnie — Sprawozdanie z prac porządkowych dotychczas tam wykonanych, część I". — 16 XII A. M o r a c z e w s k i: „Archiwum w Jabłonnie — Sprawozdanie z prac porządkowych dotychczas tam wykonanych część II". — 27 I 1937 A. B a c h u l s k i: „Archiwum dawnego Banku Polskiego". — 18 III W. S u c h o d o l s k i: „Archiwum Murawiewskie w Wilnie, jego powstanie i stan uporządkowania". — Frekwencja na zebraniach naukowych wynosiła przeciętnie 30 osób.

W okresie sprawozdawczym Komisja Wydawnicza Sekcji opublikowała w cyklu „Wydawnictw Kursów Archiwalnych" dalszą broszurę, a mianowicie A. M o r a c z e w s k i: „Zakładanie i prowadzenie akt", w nakładzie 1.000 egzempl.

Sekcja postanowiła podjąć wydawnictwo inwentarzy archiwów prywatnych. Po uzyskaniu z Ministerstwa W. R. i O. P. w dniu 17 października zasiłku w kwocie 1.500 zł powołano na posiedzeniu Sekcji komisję w składzie A. Bachulskiego, W. Łopacińskiego, T. Manteuffla, A. Stebelskiego i W. Suchodolskiego, której powierzono wybór odpowiedniego materiału. Komisja odbyła jedno posiedzenie w dniu 12 stycznia 1937 r., ale zgłoszonego materiału do druku nie zaakceptowała.

Sekcja Studiów Historyczno-Krytycznych. Przewodniczącym Sekcji był J. Woliński, wiceprzewodniczącą J. Karwasińska, sekretarzem J. Pajewski. — W okresie sprawozdawczym odbyło się 6 posiedzeń. 3 VI 1936 J. Pajewski i St. Herbst omawiali książki: Ks. dr Rybus: „Kardynał Fryderyk Jagiellończyk“, Ks. dr Folwarski: „Erazm Ciołek“. — 25 XI A. Stebelski: „Okres międzypaństwowy 1795—1806 w literaturze historycznej ostatniego dwudziestolecia“. — 9 XII B. Pawłowski: „Legiony i Księstwo Warszawskie w historiografii ostatnich lat dwudziestu“. — 13 I 1937 St. Kętrzyński: Biblioteka podręczna historyka polskiego“. — 11 II H. Więckowska: „Królestwo Kongresowe w historiografii ostatniego dwudziestolecia“. — 10 III M. Handelsman: „Okres wielkiej emigracji 1831—1849 w historiografii ostatniego dwudziestolecia“.

Sekcja Historii Kościoła. Zebranie organizacyjne odbyło się 6 V pod przewodnictwem St. Kętrzyńskiego, referat o zadaniach Sekcji wygłosił O. Halecki. Po dyskusji wybrano Zarząd Sekcji w składzie: przewodniczący ks. Z. Obertyński, zastępcy przewodniczącego: Wł. Tomkiewicz i J. Sawicki, sekretarz Z. Olszanowska-Skowrońska, zastępca sekretarza W. Maciejewska.

Celem zorganizowania ewidencji archiwów kościelnych w Polsce, wybrano „Komitet inwentarza wyznaniowego“, który odbył 4 posiedzenia. Sekcja odbyła 3 posiedzenia: 10 VI 1936 St. Kętrzyński: „Codex Gertrudianus“. — 20 I 1937 r. Zebranie dla uczczenia zasług na polu nauki śp. ks. prof. Jana Fijałka. Przemawiali: O. Halecki, St. Kętrzyński, oraz przewodniczący ks. Z. Obertyński. — 11 III ks. J. Ataman: „Biskup Sierakowski wobec innych wyznań w Przemyskiem“. — Frekwencja na zebraniach wynosiła przeciętnie 20 osób.

Sekcja Historii Starożytnej. Zebranie konstytucyjne Sekcji Historii Starożytnej odbyło się dnia 12 grudnia 1936 r. Wybrano Zarząd w składzie: przewodniczący T. Wałek-Czernecki, zastępca przewodniczącego K. Zakrzewski, sekretarz Z. żmigryder-Konopka. T. Wałek-Czernecki wygłosił odczyt pt.: „Granica między starożytnością a średniowieczem“. — 28 I 1937 St. Więckowski: „Z dziejów ostatniej reakcji pogańskiej“. — 20 III Z. żmigryder-Konopka: „Sertoriusz. Z dziejów rewolucji rzymskiej“.

12. Oddział w Wilnie. Odbyło się 7 posiedzeń.

27 IV 1936 St. Zajączkowski: „Początki kolonizacji polskiej na Podlasiu“. — 18 V St. Zajączkowski wygłosił odczyt o działalności śp. Prof. Stanisława Zakrzewskiego. — 8 VI M. Limanowski: „Ziemie pierwszych Słowian“. — 19 X J. Adamus: „Elekcyjność w Polsce Jagiellońskiej“. — 3 XI St. Zajączkowski: „Kwestia Kłajpedy i Litwy pru-

skiej w nowszej literaturze naukowej". — 15 II 1937 M. Limanowski: „Sprawa najstarszego Grodna". — 22 III J. Deruga: „Prawosławny Słuck a Rosja w XVIII w.". — Średnia frekwencja na posiedzeniach wynosiła 22 osoby.

Zestawienie posiedzeń naukowych i referatów.

a) według Oddziałów:

Grodno	3	pos.	4	ref.
Kielce	3	„	3	„
Kraków	21	„	24	„
Lublin	5	„	5	„
Lwów	17	„	17	„
Łódź	14	„	17	„
Poznań	15	„	16	„
T. M. H. (Warszawa)	36	„	38	„
Wilno	7	„	7	„
Ogółem	121	pos.	131	ref.

b) według sekcyj:

Plenum oddziałów (9)	69	pos.	75	ref.
Sekcje dydaktyczne (9)	15	„	16	„
„ krytyczne (2)	9	„	10	„
„ archiwalne (1)	6	„	6	„
„ historii starożytnej (1)	3	„	3	„
„ historii najnowszej (1)	2	„	3	„
„ historii Europy Wschod. (1)	2	„	2	„
„ historii gosp i społ. (1)	5	„	6	„
„ historii Kościoła (1)	3	„	3	„
„ regionalne (1)	7	„	7	„
Ogółem	121	pos.	131	ref.

Razem Oddziałów 12, sekcyj osobnych 16, z tego w Warszawie 8, w Krakowie 3.

Wydawnictwa Polskiego Towarzystwa Historycznego. 1. Kwartalnik Historyczny. Rocznik L za r. 1936, str. 906, arkuszy 57. Zawiera 10 rozpraw, artykułów i referatów, 3 miscellanea, 2 nekrologi, 93 recenzyj i sprawozdań, 170 zapisek informacyjnych, kronikę naukową, 11 polemik, sprawy Towarzystwa, spis książek i czasopism nadesłanych do Redakcji. Współpracowników było 73.

2. Friedbergowa Maria: Bibliografia Historii Polskiej za rok 1933 i 1934. Str. 176. Dodatek do Kwartalnika Historycznego.

3. Wiadomości Historyczno-Dydaktyczne, Rocznik IV za 1936. Str. 200, ark. 13. Zawiera 6 rozpraw, 3 materiały, 19 recenzyj i sprawozdań, 45 zapisek bibliograficznych, przegląd czasopism, przegląd bibliograficzny dydaktyki historii 1933—1935, polemikę i kronikę. Współpracowników było 20.

Wydawnictwa Oddziałów P. T. H. 1. Oddział Lwowski: „Ziemia Czerwieńska“ Rocznik II, zeszyt 1—2, str. 330 + 4 nlb. Zawiera 10 rozpraw, 3 artykuły, 2 materiały, 3 przeglądy literatury i kronikę życia naukowego.

Wydawnictwo Sekcji Dydaktycznej Oddziału Lwowskiego P.T.H.: Biblioteka Historyczna dla Młodzieży. 1. Na dworze Zygmunta Starego. Obrazy z życia i kultury odrodzenia. Wybrane ustępy z dzieła K. Chłędowskiego „Królowa Bona“ przygotował T. Urbański; 2. Działalność ks. Józefa w czasach Księstwa Warszawskiego. Wybrane ustępy z dzieła Sz. Askenazego „Książę Józef Poniatowski“ przygotował M. Tyrowicz. Lwów 1937, cena za tomik 40 gr.

Oddział Śląski: „Śląska Biblioteka Historyczna dla Młodzieży“, II wyd. prac K. Stańczyka i K. Popiołka, oraz nowy tomik K. Piwarskiego: „Jan Sobieski na Śląsku w r. 1683“.

Oddział Przemyski: Obrazy z życia szlachty w Ziemi Sanockiej i Przemyskiej. Wyjątki z dzieła Wł. Łozińskiego: „Prawem i lewem“ wyd. F. Persowski.

Towarzystwo Miłośników Historii (Oddział Warszawski P. T. H.): „Przegląd Historyczny“, Serii drugiej tom 13 (ogólnego zbioru tom XXXIII). Zeszyt II, str. 367—543; zawiera 9 rozpraw, 7 historii starożytnej. Biblioteka Historyczna im. T. Korzona, nowy tom w druku. Sekcja Archiwalna w „Wydawnictwie Kursów Archiwalnych“ opublikowała A. Moraczewski: „Zakładanie i prowadzenie akt“, w nakładzie 1000 egzemplarzy.

Ruch członków za rok administracyjny 1936/37.

Zmarli: Członkowie honorowi: ks. Fijałek Jan.

Członkowie zwyczajni: Benis Jerzy Adam, Krotoski Kazimierz, Popowicz Bolesław, Szczepanik Jan, Tokarz Wacław, Wagner Artur.

Z końcem roku 1935/36 było członków 1172. W ciągu roku administracyjnego zmarło 7, ubyło 70, a przybyło 64.

Obecnie Polskie Towarzystwo Historyczne liczy członków honorowych 11, członków zwyczajnych 1148 — razem 1159.

Członkowie w oddziałach Towarzystwa w roku administracyjnym 1936/37:

	Honorowi	Zwyczajni	Razem
1. Brześć n/B.	—	27	27
2. Grodno	—	23	23
3. Katowice	—	48	48
4. Kielce	—	21	21
5. Kraków	1	96	97
6. Lublin	—	33	33
	1	248	249

	Honorowi	Zwyczajni	Razem
	1	248	249
7. Lwów	2	162	164
8. Łódź	—	102	102
9. Poznań	1	45	46
10. Przemyśl	—	22	22
11. Warszawa	1	317	318
12. Wilno	—	26	26
13. Inne miejscowości	6	226	232
Razem	11	1148	1159

SPRAWOZDANIE SKARBNIKA

Zarządu Głównego P. T. H. z działalności za rok budżetowy od 1 kwietnia 1936 do 31 marca 1937.

Ubiegły rok był wprawdzie dla Administracji Zarządu Głównego P. T. H. rokiem normalnym, ale już od jesieni 1936 r. zwiększyła się poważnie praca w związku z przypadającym 50-letnim jubileuszem Towarzystwa na koniec roku administracyjnego. Wzrosła znacznie korespondencja Towarzystwa, a przygotowania do jubileuszu absorbowały nie tylko Sekretariat, ale również Administrację.

W ciągu roku Administracja kończyła ustalać ewidencję członków w oddziałach, z których żaden nie ubył, a tylko w niektórych zmniejszyła się nieznacznie ilość członków. Ogólnie liczba członków nie uległa wielkiej zmianie, bo wprawdzie w ciągu roku ubyło 77 członków, ale przybyło 64 nowych. Zarząd Główny nie odczuł tego ubytku, jak to przedstawia sprawozdanie kasowe Zarządu Głównego.

Dochody Zarządu Głównego P. T. H. osiągnęły nawet wyższą kwotę niż w poprzednich latach normalnych, a to dzięki temu, że zasiłek Ministerstwa W. R. i O. P. wpłynął w pełnej wysokości 15.000 zł, a nadto w związku z jubileuszem otrzymało Polskie Tow. Historyczne subwencję od Banku Gospodarstwa Krajowego w Warszawie w kwocie 700 zł, i od Banku Polskiego (oddział Lwów) 50 zł.

Zarząd Główny składa Ministerstwu W. R. i O. P. oraz powyżej wymienionym Instytucjom wyrazy podziękowania za popieranie celów Towarzystwa Historycznego.

Wydatki obejmowały dotychczasowe zwykłe pozycje i chociaż niektóre z nich z powodów nieprzewidzianych przekroczyły sumy preliminowane, to w ogólnej kwocie jednak budżetu nie przekroczyły i nie uszczupliły zapasów kasowych Towarzystwa.

Szczegółowe sprawozdanie kasowe Zarządu Głównego oraz poszczególnych oddziałów P. T. H. przedstawia się w sposób następujący:

I. Sprawozdanie kasowe Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Historycznego za czas od 1 kwietnia 1936 do 31 marca 1937

DOCHODY

	Zł.	gr.	Zł.	gr.
1. Saldo z roku 1935/36				
a) Zarządu Głównego P. T. H.	16.065	11		
b) Wydaw.: „Polska i jej sąsiedzi" . . .	9 200	—	25.265	11
2. Wkładki członków za lata ubiegłe i rok bieżący			13.580	15
3. Prenumerata i sprzedaż wydawnictw P. T. H.			2.122	09
4. Zasiłek Ministerstwa W. R. i O. P. za rok budżetowy 1936/37			15.000	—
5. Subwencje:				
a) Banku Gospodarstwa Krajow. Warszawa	700	—		
b) Banku Polskiego, Oddział Lwów . . .	50	—	750	—
6. Odsetki: a) w P. K. O. Warszawa	5	58		
b) w M. K. K. O. Lwów	791	43	797	01
7. Sumy przechodnie			178	—
8. Zwroty za odbitki			97	—
Razem . . .			57.789	36

CZŁONKOWIE KOMISJI REWIZYJNEJ:

Dr Wojciech Hejnosz m. p. *Dr Stefan Uhma* m. p. *Tadeusz Solski* m. p.

WYDATKI

	Zł.	gr.	Zł.	gr.
1. Drukarnia Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Lwowie, za druk Kwartalnika Historycznego, Wiadomości Historyczno-Dydaktycznych i druk Bibliogr. bieżącej za rok 1936 oraz za odbitki i inne druki administracyjne			15.479	31
2. Reedycja Bibliografii Finkla			4.030	—
3. Honorarja: a) redakcyjne	1.800	—		
b) autorskie	5.104	10	6.904	10
4. Administracja, Sekretariat i wydatki Redakcyj			2.874	52
5. Opłata pocztowa			1.369	86
6. Koszty posiedzeń Zarządu Głównego . . .			3.162	45
7. Wkładki do Towarzystw			435	63
8. Sprawy Międzynarodowe			220	—
9. Wydatki nadzwyczajne			340	10
10. Przyznany procent dla Oddziałów P. T. H.			1.732	40
11. Na wydawnictwo: „Polska i jej sąsiedzi"			451	—
12. Pożyczka zwrotna dla Sekcji Dydaktycznej Oddziału Lwowskiego			500	—
13. Saldo na r. 1937/8:				
a) w gotówce Zarządu Główn. P. T. H. .	11.540	99		
b) Wydawnictwo „Polska i jej sąsiedzi" .	8.749	—	20.289	99
Razem . . .			57.789	36

We Lwowie, dnia 29 maja 1937

Dr Franciszek Bujak m. p.
Prezes P. T. H.

Tadeusz Urbański m. p.
Skarbnik P. T. H.

Bilans majątku Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Historycznego we Lwowie na dzień 31 marca 1937

STAN CZYNNY

	Zł.	gr.
1. **Gotówka:** w P. K. O. Warszawa . . . . Zł. 55·32		
w M. K. K. O. Lwów . . . . „ 16.184·—		
w kasie . . . . „ 4.050·67	20.289	99
2. **Wydawnictwa**	17.000	—
3. **Ruchomości**	2.270	—
	39.559	99

CZŁONKOWIE KOMISJI REWIZYJNEJ:

Dr Wojciech Hejnosz m. p. *Dr Stefan Uhma* m. p. *Tadeusz Solski* m. p.

STAN BIERNY

	Zł.	gr.
1. **Fundusz umorzenia ruchomości**	1.135	—
2. **Majątek Zarządu Głównego P. T. H.**	38.424	99
	39.559	99

We Lwowie, dnia 29 maja 1937

Dr Franciszek Bujak m. p.
Prezes P. T. H.

Tadeusz Urbański m. p.
Skarbnik P. T. H.

Sprawozdanie z wykonania preliminarza budżetowego za rok 1936/37

DOCHODY:	Preliminowano na rok 1936/7	Otrzymano	Różnica
	zł	zł	zł
1. Saldo: a) Zarządu Głównego P. T. H.	16.064·—	16.065·11	+ 1·11
b) Wyd. „Polska i jej sąsiedzi"	9.200·—	9.200·—	—
2. Wkładki członków	10.000·—	13.580·15	+ 3.580·15
3. Prenumerata i sprzedaż	2.000·—	2.122·09	+ 122·09
4. Zasiłek Minist. W. R. i O. P.	15.000·—	15.000·—	—
5. Subwencje	1.000·—	750·—	— 250·—
6. Odsetki	—	797·01	+ 797·01
7. Sumy przechodnie	—	178·—	+ 178·—
8. Zwroty za odbitki	—	97·—	+ 97·—
Razem	53.264·—	57.789·36	+ 4.525·36

WYDATKI:	Preliminowano	Wydano	Różnica
	zł	zł	zł
1. Drukarnia za druk Kw. Hist., Biblj. bieżąca, druki i odbitki	15.250·—	15.479·31	+ 229·31
2. Bibliografja Finkla	5.300·—	4.030·—	— 1.270·—
3. Honoraria: a) redakcyjne	1.800·—	1.800·—	—
4. „ b) autorskie	5.000·—	5.104·10	+ 104·10
5. Administracja	2.900·—	2.874·52	— 25·48
6. Opłata pocztowa	1.500·—	1.369·86	— 130·14
7. Posiedzenia Zarządu Głównego . . .	2.500·—	3.162·45	+ 662·45
8. Wkładki do Towarzystw	600·—	435·63	— 164·37
9. Sprawy Międzynarodowe	1.000·—	220·—	— 880·—
10. Komisja tłumaczeń	500·—	—	— 500·—
11. „ chronologiczna	100·—	—	— 100·—
12. Wydatki nadzwyczajne	500·—	340·10	— 159·90
13. Przyznany procent dla Oddziałów . .	1.500·—	1.732·40	+ 232·40
14. Pożyczka dla Sek. Dyd. Oddziału Lw.	—	500·—	+ 500·—
15. Wyd. „Polska i jej sąsiedzi"	14.200·—	451·—	— 13.749·—
Razem	52.650·—	37.499·37	—

Lwów, dnia 29 maja 1937 r.

Tadeusz Urbański
Skarbnik P. T. H.

II.

Zestawienia kasowe Oddziałów Polskiego Towarzystwa Historycznego.

I. Oddział P. T. H. w Grodnie.

Dochody:

1. Saldo na 1. IV. 1936 r.	zł.	30·—
2. Wkładki członków . . . . , . .	„	585·—
Razem	zł.	615·—

Wydatki:

1. Przekazano Zarządowi Głównemu we Lwowie	zł.	489·—
2. Inkasowanie składek i roznoszenie kwartalników	„	7·50
3. Porto i przesyłanie Kwartalnika	„	15·84
4. Wydatki Sekcji Dydaktycznej	„	29·36
5. Druki, komunikaty w pismach	„	67·56
6. Saldo na 1 kwietnia 1937 r.	„	5·74
Razem	zł.	615.—

Grodno, 31 marca 1937.

Furgalski Teodor m. p.
Prezes Oddziału P. T. H.

Wiktoria Czapowówna m. p.
Skarbnik Oddziału P. T. H.

II. Oddział P. T. H. w Katowicach.

Dochody:

1. Pozostałość kasowa z r. 1935/6	zł.	592·03
2. Wkładki członków	„	430·—
3. Rachunek Sekcji Dydaktycznej	„	878·65
4. Odsetki P. K. O. za r. 1936	„	2·11
5. Inne dochody	„	15·—
Razem	zł.	1917·79

Wydatki:

1. Przekazano Zarządowi Głównemu we Lwowie	zł.	493·—
2. Rachunek Sekcji Dydakt.	„	824·70
3. Delegacje	„	90·—
4. Koszta wydawnicze	„	80·—
5. Należytość za druki P. K. O.	„	7·80
6. Wydatki kancelaryjne	„	22·50
7. Saldo na rok 1937/8	„	399·79
Razem	zł.	1917·79

Katowice, dnia 31 marca 1937 r.

Kazimierz Stańczyk m. p.
Skarbnik Oddziału P. T. H.

III. Oddział P. T. H. w Krakowie.

Dochody:

1. Saldo z roku 1935/36	zł.	375·—
2. Wkładki członków	„	1.233·—
3. Sprzedaż wydawnictw Oddz.	„	173·20
Razem	zł.	1.781·20

Wydatki:

1. Delegaci na Walne Zebranie	zł.	200·—
2. Przekazano Zarządowi Głównemu we Lwowie	„	924·75
3. Woźny Oddziału	„	194.95
4. Portoria	„	16·25
5. Saldo dn. 20 III 1937	„	445·25
Razem	zł.	1.781.20

Kraków, dnia 20 marca 1937.

Członkowie Komisji Rewizyjnej:

Kuntze Edward m. p.
Lasocki Zygmunt m. p.
Muczkowski Józef m. p.

Karol Piotrowicz m. p.
Skarbnik Oddziału P. T. H.

IV. Oddział P. T. H. w Lublinie.

Dochody:

1. Saldo z roku ubiegłego	zł.	83·—
2. Wkładki członków	„	365·—
Razem	zł.	448·—

Wydatki:

1. Przekazano Zarządowi Głównemu we Lwowie	zł.	310·25
2. Zbieranie składek i doręczanie Kwartalnika .	„	36·50
3. Sekretariat i porta	„	4.45
4. Delegat	„	33.—
5. Saldo na rok 1937/38	„	63·80
Razem	zł.	448·—

Lublin dnia 14 kwietnia 1937.

Członkowie Komisji Rewizyjnej:

Ludwik Kamykowski m. p.
Józef Mazurkiewicz m. p.

Aleksander Kossowski m. p.
Skarbnik Oddziału P. T. H.

V. Oddział P. T. H. we Lwowie.

Dochody:

1. Saldo z roku ubiegłego	zł.	3.087·05
2. Wkładki członków	„	2.967·70
3. Subwencja Gal. Kasy Oszcz.	„	100·—
4. „ Zarz. Miejsk. m. Lwowa . . .	„	250·—
5. „ „ „ m. Tarnopola . .	„	25·—
6. Prenumerata „Ziemi Czerwieńskiej"	„	402·20
7. Odsetki od kapitału	„	101·16
Razem . . .	zł.	6.933·11

Wydatki:

1. Przekazano Zarządowi Głównemu we Lwowie	zł.	2.237·—
2. Wydatki administracyjne	„	25·10
3. Wydatki Sekcji Dydaktycznej	„	8·65
4. Koszta zbierania wkładek	„	238·95
5. Organizacja odczytów	„	69·85
6. Koszta wydawnictwa „Ziemi Czerwieńskiej"	„	4.256·70
7. Saldo na rok 1937/38	„	96·86
Razem . . .	zł.	6.933·11

We Lwowie, dnia 31 marca 1937.

Członkowie Komisji Rewizyjnej:

Tadeusz Mańkowski m. p.
Tadeusz Witwicki m. p.

Bronisław Włodarski m. p.
Skarbnik Oddziału P. T. H.

VI. Oddział P. T. H. w Łodzi.

Dochody:

1. Saldo z dnia 31 marca 1936 roku	zł.	7.062·—
2. Wkładki członków	„	1.848·—
3. Subsydia	„	1.150·—
4. Sprzedaż wydawnictw	„	238·47
5. Wpłaty za kurs archiwalny	„	535·—
6. Obywatelski Kom. Rat. Koleg. w Tumie (zwrot pożyczki)	„	100·—
7. Odsetki w P. K. O.	„	22·47
Razem . . .	zł.	10.955·94

Wydatki:

1.	Przekazano Zarządowi Głównemu we Lwowie	zł.	1.766·75
2.	Organizacja posiedzeń i honor. preleg. zam.	„	363·20
3.	Kurs archiwalny	„	383·40
4.	Wydatki reprezentacyjne	„	74·55
5.	Administracja, sekretariat, ekspedycja . .	„	396·55
6.	Biblioteka	„	546·75
7.	Delegacja do Lwowa (zwrot kosztów) . .	„	170·—
8.	Honoraria autorskie (zaliczki)	„	125·—
9.	Kwerendy archiwalne	„	287·50
10.	Komitet Obyw. Ratow. Koleg. w Tumie (pożyczka)	„	100·—
11.	Towarzystwo Przyj. Nauk w Łodzi (udział czł. założ.)	„	300·—
12.	Manipulacyjne	„	2·90
13.	Zakup szafy bibliotecznej	„	141·—
14.	Saldo na dzień 1 kwietnia 1937 r.	„	6.298.34
	Razem . . .	zł.	10.955·94

Łódź, dnia 29 kwietnia 1937 r.

Zygmunt Lorentz m. p.
Prezes Oddziału P. T. H.

Aurelia Krzywcówna m. p.
Skarbnik Oddziału P. T. H.

VII. Oddział P. T. H. w Poznaniu.

Dochody:

1.	Saldo za rok 1935/36	zł.	3·79
2.	Wkładki z r. 1936/37	„	366.—
	Razem . . .	zł.	369·79

Wydatki:

1.	Przekazano Zarządowi Głównemu we Lwowie	zł.	172·55
2.	Wydatki administracyjne	„	41·75
3.	Wyjazd delegata	„	40·—
4.	Saldo	„	115·49
	Razem . . .	zł.	369·79

Poznań, dnia 31 marca 1937 r.

Kazimierz Tymieniecki m. p.
Prezes Oddziału P. T. H.

Tadeusz Ziółkowski m. p.
Skarbnik Oddziału P. T. H.

VIII. Oddział P. T. H. w Warszawie.

Dochody:

1. Saldo z dnia 1 kwietnia 1936 r.	zł.	1.124·54
2. Dochody z posesji	„	12.236·34
3. Należności	„	1.426·70
4. Wkładki członków	„	5.083·90
5. Subwencje	„	3.860·—
6. Sprzedaż wydawnictw	„	545·58
7. Procent od kapitału	„	46·59
Razem . . .	zł.	24.323·65

Wydatki:

1. Utrzymanie posesji, podatki skarbowe i miejskie	zł.	9.916·29
2. Przekazano Zarządowi Gł. we Lwowie . . .	„	2.658·—
3. Druk Przeglądu Historycznego	„	3.928·—
4. Biblioteka im. Korzona	„	250·—
5. Sekcja Hist. Warszawy i Mazowsza na druk Bibl. Warszawy	„	2.250·—
6. Administracja i koszty kancelaryjne . . .	„	4.184·36
7. Subwencja	„	300·—
5. Saldo na 1 kwietnia 1937 r.	„	837·—
Razem . . .	zł.	24.323·65

Warszawa, dnia 31 marca 1937 r.

Członkowie Komisji Rewizyjnej:

Ks. Władysław Osiński m. p. *Leon Zygmunt Usarek* m. p.
Kazimierz Stefański m. p. Skarbnik T. M. H.

Uwaga: Szczegółowe sprawozdanie kasowe umieszcza T. M. H. w Przeglądzie Historycznym.

IX. Oddział P. T. H. w Wilnie.

Dochody:

1. Saldo z roku 1935/36	zł.	160·95
2. Wkładki członków	„	165·—
Razem . . .	zł.	325·95

Wydatki:

1. Przekazano Zarządowi Głównemu we Lwowie	zł.	140·25
2. Wydatki administracji i koszta podróży . .	„	111·25
3. Saldo na rok 1937/38	„	74·45
Razem . . .	zł.	325·95

Wilno, dnia 27 kwietnia 1937 r.

Stefan Rosiak m. p.
Skarbnik Oddziału P. T. H.

Spis członków Polskiego Towarzystwa Historycznego z końcem roku 1936 oraz zapisanych na rok 1937.

a) Członkowie honorowi:

1.	Abraham Władysław, Lwów,	wybr. czł. hon.	14/6 1924
2.	Brückner Aleksander, Berlin,	„ „ „	14/6 1924
3.	Dembiński Bronisław, Poznań,	„ „ „	14/6 1924
4.	Papée Fryderyk, Kraków,	„ „ „	14/6 1924
5.	Bruchnalski Wilhelm, Lwów,	„ „ „	20/2 1925
6.	Bidlo Jarosław, Praga	„ „ „	28/11 1930
7.	Domanovszky Aleksander, Budapeszt,	„ „ „	28/11 1930
8.	Jorga Mikołaj, Bukareszt,	„ „ „	28/11 1930
9.	Koth Halvdan, Oslo,	„ „ „	28/11 1930
10.	Lukinich Emeryk, Budapeszt,	„ „ „	28/11 1930
11.	Kochanowski Korwin Jan, Warszawa,	„ „ „	30/5 1934
12.	† Zakrzewski Stanisław, Lwów,	„ „ „	21/5 1936

b) Członkowie zwyczajni:

(Spis ułożony według alfabetycznego porządku miejsca zamieszkania).

1. Będzin: Biblioteka Gimnazjum Męskiego Zgromadzenia Kupców.
2. Biała k. Bielska: Janik Hieronima, Mikulski Franciszek.
3. Biała Podlaska: Gimnazjum Państw. Męskie im. J. I. Kraszewskiego.
4. Białystok: Białówna Z., Gimnazjum Państwowe im. Anny z Sapiehów Jabłonowskiej, Goławski Michał, Ks. Hałko St., Koło Nauczycieli Historii Gimnazjum Z. Augusta, Tilleman Aron, Towarzystwo Miłośników Historii, Welger Chaim.
5. Bielany: Gimnazjum X. X. Marianów.
6. Bielsk Podlaski: Badowski Stanisław.
7. Bielsko: Gross Leon, Parak Jan, Żmuda Franciszek.
8. Borysław: Dudek Jan.
9. Brody: Gimnazjum Państwowe im. J. Korzeniowskiego.
10. Brześć nad Bugiem: Członkowie Oddziału P. T. H. w Brześciu n/B.: Biblioteka Centralna Pedagogiczna, Guściora Franciszek, Landau Baruch, Lernerówna F., Lubojacki Józef, Mazur Stanisław, Tatomir Adam. Oddział P. T. H. w Brześciu liczy razem z zamiejscowymi 27 członków.
11. Bydgoszcz: Biblioteka Miejska, Gimnazjum Miejskie im. M. Kopernika, Gimnazjum Miejskie Katolickie żeńskie,

Gimnazjum Państwowe Klasyczne im. Marszałka J. Piłsudskiego.
12. B y t o m: Gimnazjum Polskie Prywatne.
13. C h e ł m L u b e l s k i: Gimnazjum Państwowe im. Stefana Czarnieckiego.
14. C h e ł m n o: Gimnazjum Państwowe żeńskie.
15. C h e ł m ż a: Gimnazjum Państwowe Humanistyczne.
16. C h o d z i e ż: Gimnazjum im. św. Barbary.
17. C h o r z ó w: Czarnecki Augustyn, Jakubowski Józef, Juchnowicz Irena, Lenczowski Franciszek, Lipińska K., Żagan Artur.
18. C h y r ó w: Konwent OO. Jezuitów.
19. C i e s z y n: Gimnazjum Polskie im. A. Osuchowskiego, Łoskiewiczówna A., Popiołek Franciszek.
20. C z e r n i c h ó w: Jedliński Jerzy.
21. C z ę s t o c h o w a: Freundlich Aleksander, Gimnazjum Państwowe im. Henryka Sienkiewicza, Gimnazjum Państwowe im. Juljusza Słowackiego, Gimnazjum Państwowe im. Romualda Traugutta, Gimnazjum żeńskie Stowarzyszenia Nauka i Praca, Goryczko Maria, Nowak Stanisław.
22. D ą b r o w a G ó r n i c z a: Gimnazjum żeńskie im. Emilji Zawidzkiej.
23. D ę b i c a: Gimnazjum Państwowe im. Kr. Władysława Jagiełły.
24. D o b r o m i l: Zagajewski Zdzisław.
25. D r o h i c z y n: Martewicz Włodzimierz, Preferansów Włodzimierz.
26. D r o h o b y c z: Gimnazjum Prywatne im. Henryka Sienkiewicza.
27. D r o h o w y ż e: Korzeniowski Kazimierz.
28. D z i s n a: Dietrich Arem.
29. G d a ń s k: Dragan Marcin, Tarnawska Maria.
30. G d y n i a: Jeżowa Kazimiera.
31. G n i e z n o: Ks. Formanowicz Leon, Gimnazjum Państwowe im. Bolesława Chrobrego.
32. G r o d n o: Członkowie Oddziału P. T. H. w Grodnie: Bajdzińska Ludmiła, Biblioteka Miejska, Biblioteka Pedagogiczna Państwowa, Choynowski Piotr, Czetwertyński ks. Konstanty jn., Furgalski Teodor, Gimnazjum Państwowe Kupieckie, Gimnazjum Państwowe Męskie im. A. Mickiewicza, Gimnazjum Państwowe żeńskie im. Emilii Plater, Gimnazjum Pol. Macierzy Szkolnej im. H. Sienkiewicza, Gimnazjum Społeczne Koedukacyjne, Gimnazjum Tow. „Tarbut", Inspektorat Szkolny, Kleeberg Franciszek, hr. Kossakowski N., Monkiewicz St., Moraczewski P., Odlanicki-Poczobut Henryk, ks. Potrzebski Wiktor, Sawicki Roman, Seminarium Państwowe żeńskie, Studnicka Janina,

Wieliczker Chaim. Oddział P. T. H. w Grodnie liczy 23 członków.

33. Grodzisk Poznański: Świerzowicz Jan.
34. Grudziądz: Biblioteka Okręgowa Pedagogiczna Kuratorium O. S. Poznań (oddział w Grudziądzu), Gimnazjum Państwowe Klasyczne.
35. Hrubieszów: Marek Stanisław.
36. Janów Lubelski: Warzała Tadeusz.
37. Janów Podlaski: Biblioteka Seminarium Duchownego.
38. Jarocin: Gimnazjum Państwowe im. Tadeusza Kościuszki.
39. Jarosław: Gimnazjum Państwowe I., Gimnazjum Państwowe II., Gimnazjum Państwowe żeńskie im. J. Słowackiego, Gottfried Kazimierz, ks. Pudło Kazimierz.
40. Jaworów: Gimnazjum Państwowe.
41. Kalisz: Gimnazjum Państwowe im. Adama Asnyka, Gimnazjum Państwowe im. Tadeusza Kościuszki, Tarasinowa Katarzyna, Węgrzyn Wojciech.
42. Kalników: Szewczuk Jan.
43. Katowice: Bałuk Stanisław, Benis Adam, Bolchower J., Dobrowolski Tadeusz, Gołba Kazimierz, Grażyński Michał, Igielski Władysław, Kierecki Marian, Koraszewski Jacek, Korolenkówna Maria, Kotajny Jan, Krpec S., Kupczyński Tadeusz, Lutman Roman, Musioł Ludwik, Ognisko Metodyczne Historii przy Gimnazjum Państwowym, Piernikarczyk Józef, Popiołek Kazimierz, Rybicki S., Skałka Tadeusz, Stańczyk Kazimierz, Strzembosz T. Oddział P. T. H. w Katowicach liczy razem z zamiejscowymi 48 członków.
44. Kielce: **Bartyś Julian, Borkiewicz** Seweryn, Chojnacka Zofja, Czarnecki Henryk, Ellenbogen Stefania, Feliks-Gliksman Leon, Garbacik Józef, Gimnazjum Męskie im. St. Kostki, Gimnazjum Państwowe im. St. Żeromskiego, Kowalczewski Marian, Kozikowski Antoni, Kuc Henryk, Kümerling Necha, Massalski Edmund, Nytko Piotr, Paszkiewiczowa Maria, Pazdur Jan, Rachwał Józef, Seminarium Nauczycielskie Męskie, Walewski Colonna St., Weissenfreundowa E. Oddział P. T. H. w Kielcach liczy 21 członków.

    Do Oddziału nie należy: ks. Józef Zdanowski.
45. Kobryń: Gimnazjum Państwowe Polskie.
46. Koluszki: Krzywkowski Edmund.
47. Kołomyja: Gimnazjum Państwowe z j. r.
48. Końskie: Gimnazjum Państwowe.
49. Kopanica: Ks. Majkowski Edmund.
50. Kościan: Gimnazjum Państwowe im. Stanisława Kostki.

51. K o w e l: Gimnazjum Koedukacyjne Klary Erlich, Gimnazjum im. Juliusza Słowackiego, Rappaport Herman.
52. K ó r n i k: Biblioteka Kórnicka.
53. K r a k ó w: Członkowie Oddziału P. T. H. w Krakowie: Anczyc Wacław, Archiwum Ziemskie, Bąkowski Klemens, Barycz Henryk, Batowski Henryk, Ks. Bednarski Stanisław, Birkenmajer Aleksander, Błoński Franciszek, Bobkowska Wanda, Bochnak Adam, Bogatyński Władysław, Buczek Karol, Budkowa Zofia, Centralna Biblioteka Nauczycielska, Chrzanowski Ignacy, Cichocki Marian, Czapliński Władysław, Czort Tadeusz, Dąbrowski Jan, Długopolski Edmund, Dobrowolska Wanda, Dobrowolski Kazimierz, Duda Franciszek, Estreicher Stanisław, Feldman Józef, Friedberg Jan, Friedberg Marian, Garbacik Józef, Ks. Glemma Tadeusz, Ks. Bp. Godlewski Michał, Grodecki Roman, Haydukiewicz Józef, Heitzman Marian, Hrabyk Piotr, Hulewicz Jan, Jachimecki Zdzisław, Kaima Jan, Kamiński Adam, Klein Franciszek, Kłodziński Abdon, Kółko Historyków „Przyszłość“ w Staniątkach, Koło Historyków Państwowego Pedagogium, Koło Historyków Studentów U. J., Komornicki Stefan, Konczyńska Wanda, Koneczny Feliks, Konopczyński Władysław, Kot Stanisław, Koziołkowski Marian, Kukiel Marian, Kuntze Edward, Kutrzeba Stanisław, Lasocki Zygmunt, Latacz Eugeniusz, Lehr-Spławiński Tadeusz, Lepszy Kazimierz, Lepszy Leonard, Michalek Antoni, Mikucki Sylwiusz, Muczkowski Józef, Münch Henryk, Muzeum XX. Czartoryskich, Muzeum Narodowe, Niwiński Mieczysław, Nowak Tadeusz, Nowogrodzki Stanisław, Ognisko Historyczne przy Gimnazjum im. Sobieskiego, Ogrodziński Wincenty, Pachoński Jan Zbigniew, Pieradzka Krystyna, Pigoń Stanisław, Piotrowicz Karol, Piotrowicz Ludwik, Piwarski Kazimierz, Pociecha Władysław, Ks. Przybyszeski Bolesław, Reyman Tadeusz, Seminarium Historyczne U. J., Seminarium Historii Kościoła U. J., Seminarium Nauk Pomocniczych Historii U. J., Seminarium Prawnicze U. J., Semkowicz Władysław, Skibiński Mieczysław, Skorzepianka Melania, Sokulski Justyn, Sulimirski Tadeusz, Szaszkiewicz Józef, Szczudło Jan, Szumański Adam, Szumowski Władysław, Taubenschlag Rafał, Vaniczkówna Helena, Vetulani Adam, Zarębski Ignacy, Ziemski Adam, Ks. Żychowicz Tadeusz. Oddział P. T. M. w Krakowie liczy 96 członków.

Do Oddziału nie należą: Ks. Dąbrowski Stanisław, Włoczkowski Marian, Żytyński Saturnin.
54. K r o s n o: Gimnazjum Państwowe.
55. K r o t o s z y n: Gimnazjum Państwowe im ks. H. Kołłątaja.

56. Krzemieniec: Biblioteka Liceum Krzemieckiego, Gimnazjum Koedukacyjne Wydziału Powiatowego i Magistratu miasta Krzemieńca.
57. Leszno: Gimnazjum żeńskie im. Marii Konopnickiej.
58. Leszno k. Błonia: Ks. Stefanowski Marian.
59. Lida: Gimnazjum Państwowe im Karola Chodkiewicza.
60. Lipno: Gimnazjum im. R. Traugutta.
61. Lublin: Członkowie Oddziału P. T. H. w Lublinie: Adamczyk Władysław, Białkowski Leon, Borkowski Julian, Buszkiewicz Stanisław, Dobrzański Jan, Dwornikówna Maria, Fritzówna Jadwiga, Gawarecka Kazimiera, Gimnazjum Biskupie Męskie, Gimnazjum Państwowe im. St. Batorego, Gimnazjum Państwowe im. Staszica, Godziszewski Władysław, Grużewski Bolesław, Horyszewski Stanisław, ks. Kałwa Piotr, Kamiński Jan, Kamykowski Ludwik, Kiesewetterówna Janina, Kossowski Aleksander, Ks. Krassowski Aleksander, Kramarz Zofia, Mazurkiewicz Józef, Moniewski Tadeusz, Nester Piotr, ks. Nowak Edmund, Pawlikowska Jadwiga, Popławski Mieczysław, Riabinin Jan, Sadownik Jerzy, Skupiówna Janina, ks. Stopniak Piotr, Szwarczyk Bronisław, Wojciechowski Stefan. Oddział P. T. H. w Lublinie liczy razem z zamiejscowymi i nowowpisanymi na rok 1937 — 33 członków. Do Oddziału nie należą: Dobrowolski Henryk, Rożniecki Józef.
62. Lubliniec: Gimnazjum Państwowe im. Adama Mickiewicza.
63. Lwów: Członkowie Oddziału P. T. H. we Lwowie: Abłamowicz Tadeusz, Alexandrowiczówna Aniela, Akademickie Kółko Historii Politycznej, Badecki Karol, Ks. Badeni Henryk, Badeni Stanisław, Balicki Stefan, Bandura Władysław, Barwiński Eugeniusz, Bergerówna Janina, Bernacki Ludwik, Biblioteka Baworowskich, Biblioteka D. O. K. VI, Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, Biesiadecki Franciszek, Birn Wacław, Blaha Alfred, Borkowski Oktaw, Brzeski Józef, Bujak Franciszek, Chabło Wiktor, Chajes Wiktor, Charewiczowa Łucja, Chmielowska Maria, Chodorowski Kazimierz, Chrząszcz Edmund, Chybiński Adolf, Chyliński Konstanty, ks. Czekaj Franciszek, Czołowski Aleksander, Dażwański Stefan, Dąbkowski Przemysław, ks. Długosz Teofil, Dobrzańska Maria, Domino Dominik, Dygdała Adam, ks. Dymitrowski Jakób, Dymitrowski Władysław, ks. Frankl Stanisław, Furtak Tadeusz, Gadomski Jerzy, Gerlach Jan, Gębarowicz Mieczysław, Gimnazjum Państwowe II, Gimnazjum Państwowe III, Gimnazjum Państwowe VII, Gimnazjum Państwowe żeńskie im. król. Jadwigi, Goliger Marek, Górkiewicz Marian, Hahn Wiktor, Haisig Marian, Hartleb Kazimierz, ks. Hausner

Adam, Hejnosz Wojciech, Hescheles Maurycy, Horowitz Herman, Hoszowski Stanisław, Inglot Stefan, Instytut Teolog. U. J. K., Irzyk Franciszek, Jacniacka-Kopytowa Joanna, Jarosiewiczówna Maria, Jędrzejowska Anna, Józecki Piotr, Jurkiewicz Franciszek, ks. Karowiec Makary, Kątski Franciszek, Knot Antoni, Kocowski Bronisław, Koestlich Roman, Końca Józef, Kontny Piotr, Koranyi Karol, Korpus Kadetów Nr. 1, Kotula Rudolf, Kotwicz Władysław, Kowalski Karol, Kozłowski Leon, Kropp Jan, Kruczkiewiczówna Maria, Książnica-Atlas, Kucharski Eugeniusz, Kupczyński Alojzy, Kupczyński Stanisław, Kurdybacha Łukasz, Langnas Saul, Laskowski Bronisław, Lewicki Karol, Lewicki Kazimierz, Loewenstein Stanisław, Lutman Tadeusz, Łempicki Stanisław, Malec Józef, Maleczyńska Ewa, Maleczyński Karol, Mańkowski Tadeusz, Modelski Teofil Emil, Muzeum Przemysłowe, Nanke Czesław, Nawratilowa M., Pammer Gustaw, Paradowski Józef, Pawlikowski Zdzisław, Pazyra Stanisław, Pelz Julian, Petryński Ludwik, Piniński Leon, Podlacha Władysław, Pohorecki Feliks, Polaczkówna Helena, Porębska Irena, Puczyński Bohdan, Rolny Wilhelm, Roth Abraham, Rozdolski Roman, Schirmer Edward, Seminarium Historii Gospodarczej, Seminarium Historii Kultury, Seminarium Historii Nowożytnej, Seminarium Historii Polski, Seminarium Historii Prawa, Seminarium Historii Średniowiecznej, Skwarczyński Piotr, Solski Tadeusz, Stachoń Bolesław, Stesłowicz Władysław, Strzelecka Anna, Suesser Henryk, Sulimirski Wit, Symonolewicz Konstanty, ks. Szmyd Gerard, ks. Szydelski Szczepan, Tarnawski Aleksander, ks. Teodorowicz Józef, arcyb. obrz. orm., Towarzystwo Badania Historii Obrony Lwowa i Województw Południowo-wschodnich, Turska Jadwiga, Tyrowicz Marian, Tyszkowski Kazimierz, Uhma Stefan, ks. Umiński Józef, Urbański Tadeusz, Ursel Adam, Walter Mieczysław, Wawrzkowicz Eugeniusz, Wąsowicz Michał, Werchracki Ryszard, Wereszczyński Antoni, Wiszówna Jadwiga, Wiśniowska Maria, Witwicki Tadeusz, Włodarski Bronisław, ks. Woroniecki Jacek, ks. Wyszyński Michał, ks. Zajchowski Józef, Zaïkin Wacław, Ziembicki Witold, Zrzeszenie Pracow. Banku Rolnego, Zygmuntowicz Zygmunt, Żebrowska Zofia, Żurawski Kazimierz. Oddział P. T. H. we Lwowie liczy razem z zamiejscowymi 162 członków.

64. Łańcut: Gimnazjum Państwowe.
65. Łomża: Koło Historyków.
66. Łódź: Członkowie Oddziału P. T. H. w Łodzi: Ajnenkiel Eugeniusz, Archiwum Miejskie m. Łodzi, Augustyniak Jan, Bagińska Helena, Bajer Karol, Berkowicz Henryk,

Biblioteka Państwowa Pedagogiczna, Biblioteka Publiczna Miejska, Blauszyld Ignacy, Brzozowski Kazimierz, Cywuszowa Antonina, Czabak Orest, Czeraszkiewiczówna Janina, Domańska Izabella, Dylik Jan, Erdmanowa Zofia, Ellenberg Zygmunt, Fichna Bolesław, Friedman Filip, Garfinkielówna Rachela, Gimnazjum Miejskie im. J. Piłsudskiego, Gimnazjum Męskie A. Zimowskiego, Gimnazjum Państwowe Męskie, Gimnazjum Państwowe im. M. Kopernika, Gimnazjum Państwowe im. G. Narutowicza, Gimnazjum Państwowe żeńskie im. E. Szczanieckiej, Gimnazjum Społeczne Polskie, Gimnazjum Zgromadzenia Kupców, Gimnazjum żeńskie Janiny Czapczyńskiej, Gimnazjum żeńskie Zofii Macińskiej, Gimnazjum żeńskie im. Orzeszkowej, Grzędzielski Eugeniusz, Hajkowski Zygmunt, Heinówna Wanda, Hertz Mieczysław, Holcgreber Jan, Jackowski Aleksander, ks. biskup Jasiński Włodzimierz, Jeżewski Mieczysław, Jurczyński Juliusz, Kappes Aleksander, Kejna Kazimierz, Kniatowa Maria, Koło Historyków Słuchaczów W. W. P., Koszańska Jadwiga, ks. Kotula Karol pastor, Kożuchowska Zofia, Krasicka Jadwiga, Krzywcówna Aurelia, Kulak Jan, Kunertówna Janina, Landecki Tadeusz, Lorentz Zygmunt, Marczyńska Kazimiera, Mazurowski Henryk, Missalowa Gryzelda, Nowakowska Janina, Ostrowska Zofia, Palmąka Andrzej, Podciechowska Helena, Potzówna Wanda, Rac Leonard, Rau Zygmunt, Remiszewski Antoni, Rosset Edward, Rothowa Aniela, Rynkowska Anna, Sauter Jan, Siczkówna Zdzisława, Skoiński Jan, Sutkowski Stanisław, Szczygielski Wacław, Szretter Jerzy, Świdwiński Adolf, Towarzystwo Krajoznawcze — Oddział w Łodzi, Towarzystwo Wiedzy Wojskowej, Trzepałkowska Irena, Wajcmanowa Teofila, Warężak Jan, Waszkiewicz Ludwik, Więckowski Stanisław, Wodziński Michał, ks. Wojciechowski Mieczysław, Zaborowska Helena, Zieleniewska Maria, Zwolińska Alicja. Oddział P. T. H. w Łodzi liczy razem z zamiejscowymi i nowowpisanymi na rok 1937 — 102 członków.

67. Łuck: Biblioteka Główna Pedagogiczna, Gimnazjum Koedukacyjne Rosyjskiego Towarzystwa Dobroczynności, Gimnazjum Państwowe im. Tad. Kościuszki, Nieć Julian.
68. Mała Dąbrówka: ks. Wojtas Maksymilian.
69. Międzyrzec Podlaski: Gimnazjum Koedukacyjne Prywatne Tow. Szkół żydowskich.
70. Mikołów: Gimnazjum Państwowe, Kozaczka St., Prus Karol, ks. Wilk Karol, Wojna Paweł.
71. Miłobądź: Ks. Czaplewski Paweł.
72. Mława: Gimnazjum Państwowe im. Stanisława Wyspiańskiego.

73. M y s ł o w i c e: Dziunikowski Aureliusz, Gimnazjum Państwowe Męskie, Kruszała Franciszek.
74. M y ś l e n i c e: Gimnazjum Państwowe im Tadeusza Kościuszki.
75. N a k ł o: Gimnazjum Państwowe.
76. N i e ś w i e ż: Gimnazjum Państwowe im. Władysława Syrokomli.
77. N o w a W i e ś: Balicki Eugeniusz, Wilczyński Józef.
78. N o w y S ą c z: Hein Julian, Państwowe Gimnazjum I. im. J. Matejki
79. N o w y T a r g: Ks. Kania Bolesław.
80. O b l ę g o r e k: Sienkiewicz Józef Henryk.
81. O p o l e L u b e l s k i e: Kalinowski Józef.
82. O r ł o w a: Motyka Stanisław.
83. O s t r o ł ę k a: Wierzchowski Henryk, Gorgoniowa Wanda.
84. O s t r ó g: Gawęcka Anna.
85. O s t r ó w: Szwejcer Janusz.
86. O s t r ó w M a z o w i e c k a: Rowiński Janusz.
87. O s t r ó w W i e l k o p o l s k i: Gimn. Państwowe Męskie, Gimn. Państwowe żeńskie im. Emilii Szczanieckiej.
88. O s t r o w i e c: Gimn. Państwowe im. J. Chreptowicza.
89. P a b j a n i c e: Frankowski Józef, Hansówna Alicja, Salska Helena, Zawadzka Renata.
90. P i ń s k: Ks. Kantak Kamil, Kolendo Maria, ks. Krysa Jakób, Terlicki Władysław, Weintraub Adolf, Witczakowa Zofia.
91. P i o t r k ó w T r y b u n a l s k i: Gimnazjum Państwowe im. Bolesława Chrobrego, Witanowski Michał.
92. P l e s z e w: Gimnazjum Państwowe im. St. Staszica.
93. P ł o c k: Dobaczewski Józef, Towarzystwo Naukowe.
94. P ł o ń s k: Siemińska Rita.
95. P o t a r z y c a: Barański Stanisław.
96. P o t o k Z ł o t y: Szawłowski Stanisław.
97. P o z n a ń: Członkowie Oddziału P. T. H. w Poznaniu: Archiwum Archidiecezjalne, Baumgart Jan, Boberska Maria, Chodynicki Kazimierz, Dedio Stanisław, Dembińska Anna, Ferens Adam, Gimnazjum Państwowe im. Marcinkowskiego, Gimnazjum Państwowe im. Paderewskiego, Górski Karol, Jedlicki Marian Zygmunt, Kaczmarczyk Kazimierz, Kaletka A. Mieczysław, Knapowska Wisława, Koczy Leon, Koło Historyków Studentów U. P., Konieczny Franciszek, Kossecki Antoni, Machalski Edmund, Masteńska Maria, Matuszewski Józef, ks. Nowacki Józef, Opatrny Jarosław Wit, Rutkowski Jan, Seminarium Duchowne, Seminarium Historyczne U. P., Sikorska Alicja, Silnicki Tadeusz, Skałkowski Adam, Skarbiński Władysław, Sławski Jan, Sławski Stanisław, Staszewski Janusz, Szczaniecki

Michał, Tymieniecki Kazimierz, Tync Stanisław, Ułaszyn Henryk, Warpechowska Zofia, Widajewicz Józef, Willaume Juliusz, Wojciechowski Zygmunt, Wojtkowski Andrzej, Zaleski Zygmunt, Ziółkowski Tadeusz, Żukowski Piotr. Oddział P. T. H. w Poznaniu liczy razem z nowowpisanymi na rok 1937 — 46 członków. Do Oddziału nie należy: Świderkówna Cecylia.

98. Prużana: Lisiecki Leopold.
99. Przemyśl: Arłamowski Kazimierz, Biblioteka Seminarium Duchownego obrz. łac., ks. Biernat Stanisław, Fischerówna Anna, Garlicki Apolinary, Gilewicz Aleksy, Gimnazjum Państwowe I. im. Juliusza Słowackiego, Gimnazjum Państwowe II. im. Prof. K. Morawskiego, Gimnazjum Prywatne żeńskie PP. Benedyktynek, Gimnazjum Prywatne żeńskie im. M. Konopnickiej, Kramarz Walerian, Kupka Józef, ks. Kwolek Jan, ks. Lasek Jan, Lic Kazimierz, ks. Momidłowski Stefan, Osiński Tadeusz, Persowski Franciszek, Smółka Jan, Skorska Olga, Tymińska Zofia, Zimmer Szczepan. Oddział P. T. H. w Przemyślu liczy razem 22 członków.
100. Pszczyna: Dzięgiel Władysław, Jucha Józef, Leszczyński Leon.
101. Pułtusk: Gimnazjum Państwowe im. Piotra Skargi, ks. Zielonka Stefan.
102. Radom: Gimnazjum Państwowe im. T. Chałubińskiego, Gimnazjum Państwowe im. Jana Kochanowskiego.
103. Rawicz: Ćwikowski Witold, Gimnazjum Państwowe, Korpus Kadetów Nr. 2.
104. Rogoźno: Gimnazjum Państwowe Klasyczne im. Przemysława.
105. Rohatyn: Koło Historyczne Ukr. Pryw. Gimnazjum.
106. Równe: Biblioteka Centralna Pedagogiczna, Hofman Jakób, Schittler Józef.
107. Ruda Pabjanicka: Gastmanowa Janina.
108. Rybnik: Czyżyk Kazimierz, ks. Drobny M., Kowalski Alfred, Zelawski J.
109. Sambor: Czytelnia Prywatnego Gimnazjum żeńskiego im. Marii Konopnickiej, Gimnazjum Państwowe I. im. Adama Mickiewicza, Gimnazjum Państwowe II. im. Mikołaja Kopernika, Glottowa Bronisława, Zborucki Zygmunt.
110. Sanok: Gimnazjum Państwowe im. Kr. Zofii, Rejnin Antoni.
111. Siedlce: Ks. Branik Wiktor, Gimnazjum im. Bolesława Prusa, ks. Grabowski Jan, ks. Bp. Sokołowski Czesław.
112. Siemianowice Śląskie: Gimnazjum Państwowe im. Śniadeckiego, Konderla Adolf, Olszewicz Wacław.
113. Słonim: Rotenschreichówna Stefania, Tyrka Jan.

114. S o s n o w i e c: Gimnazjum Państwowe im. E. Plater.
114 a. S t a r o g a r d: Gimnazjum Państwowe.
115. S t o ł p c e: Gimnazjum Państwowe im. Tadeusza Hołówki.
116. S u c h a: Seruga Józef, Zbiory Biblioteczno-Muzealne hr. Tarnowskich.
117. S u w a ł k i: Brzeski Henryk.
118. S z a m o t u ł y: Gimnazjum Państwowe Humanistyczne im. P. Skargi.
119. Ś n i a t y ń: Ks. Iwanciów Adolf.
120. Ś w i e c i e: Gimnazjum Państwowe.
121. Ś w i e k a t o w o: Jeskowa Stefania.
122. Ś w i ę c i a n y: Gimnazjum Państwowe im. Józefa Piłsudskiego.
123. T a r n o p o l: Haliczer Józef, Ladenberger Tadeusz, Meersand Leon, Ognisko Nauczycielskie, Podolskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Podolskie Towarzystwo Turystyczne, Schindler Wilhelm, Szołajski Stanisław.
124. T a r n ó w: Biblioteka T. S. L., Gimnazjum I. im. Brodzińskiego, Gimnazjum II. im Tarnowskiego, Gimnazjum III. im. Adama Mickiewicza, Penkala Franciszek, Ks. Węgiel Władysław, Zakład SS. Urszulanek.
125. T a r n o b r z e g: Szumska Urszula.
126. T a r n o w s k i e G ó r y: Gimnazjum Państwowe im. Ks. Jana Opolskiego, Murczyńska Halina.
127. T o r u ń: Archiwum Miejskie, Matkowski Karol, Sawczyński Adam.
128. T r z e m e s z n o: Gimnazjum Państwowe Klasyczne.
129. T u b ą d z i n: Walewski Kazimierz.
130. T u c h o l a: Nowaczyk Stanisław.
131. T u c h ó w: OO. Redemptoryści.
132. T u r k a: Gimnazjum Prywatne Koedukacyjne im. Józefa Piłsudskiego.
133. W a d o w i c e: Collegium Marianum Księży Pallotynów.
134. W ą b r z e ź n o: Gimnazjum Państwowe Humanistyczne.
135. W a r s z a w a: Towarzystwo Miłośników Historii w Warszawie (działa jako Oddział Polskiego Towarzystwa Historycznego). a) **Członkowie honorowi:** Adam i Ludwika z hr. Krasińskich Czartoryscy. b) **Członkowie protektorzy:** Józef Temler. c) **Członkowie zwyczajni:** Ambroziewiczowa Stanisława, Anterszlakówna Maria, Archiwum Akt Dawnych, Archiwum Miejskie, Archutowski Roman Ks., Arnold Stanisław, Assorodobraj Nina, Bachulski Aleksy, Balicka Zofia, Bartel Oskar, Bartosikówna Jadwiga, Bartoszuk Aleksander, Beynard-Karbowska Helena, Białowiejska Wanda, Bielecki Tadeusz, Bieżuńska J., Biblioteka Wolnej Wszechnicy Polskiej, Biłek Jan, Bogatkiewicz Władysław, Bero Józef, Borkiewicz Adam, Bormanowa Jadwiga, Boss

Eugeniusz, Bramsowa R., Brańska Eugenia, Brzeczkowski Aleksander, Brzeziński Stanisław, Bursche Edmund, Burschówna Helena, Centralna Biblioteka Wojskowa, Chełmińska Julia, Chodynicki Henryk, Chwalewik Edward, Chyrówna Maria Tamara, Czarnowski Stefan, Czudowska Leokadia, Dąbrowski Jan, Dąbrowski Wincenty, Dehnelowa Janina, Demby Stefan, Dembińska Anna, Detkens Edward Ks., Diveky Adrian, Dobrzański Józef, Dutkiewicz Józef, Dygnas Aleksander, Dyski Władysław, Enderówna Janina, Englert Adam, Fatek Jan Ks., Fedkowiczówna Anna, Folwarski Henryk ks., Franaszek Maria, Franaszek Jerzy, Freytag Bogusław, Fręchowicz Tadeusz ks., Gawinek Paweł, Gaylówna Anna, Gąsiorowska Natalia, Gebertowa Gizela, Gembarzewski Bronisław, Giedroyć Franciszek, Giergielewicz Jan, Gimn. im. Jakuba Finkla, Gimn. im. Lelewela, Gimn. im. Reja, Gimn. im. Sułkowskich, Gimn. im. Kraszewskiego, Glass Jakub, Głodo Maria, Goljanowa Janina, Gołębiowski Tadeusz, Gostyński Tadeusz, Groniowski Stanisław, Grotowski Marian, Gogulski Edward, Gutry Czesław, Halecki Oskar, Handelsman Marceli, Hauke Nowak Aleksander, Herbst Stanisław, Hertzówna Amelia, Hniłko Antoni, Hilczer Franciszek, Jabłoński Henryk, Jakubowski Jan, Jankiewicz Wacław, Jaruga Nikodem, Jasnowski Józef, Jawdyński Stefan, Joczowa Serafina, Jonynas Ignacy, Kalińska L., Kadłubiński Ryszard, Kaleński Gustaw, Kamieniecki Witold, Kamiński Wawrzyniec, Karłowska Zofia, Karwasińska Jadwiga, Kermisz Józef, Kernbaum Józef, Kesselring Rudolf, Kętrzyński Stanisław, Kiewlicz Tadeusz ks., Kłapowski Władysław ks., Kneifel Edward ks. pastor, Kochanowska Wojciechowska Jadwiga, Kochanowski Jan K., Kochanowski Wiktor, Koelichenówna St., Kolankowski Ludwik, Konarski Kazimierz, Kormanowa Zanna, Korduba Miron, Kornet Szczepan, Kosiński Juliusz, Kotarski Stefan, Kozolubski Stefan, Krasuski A., Kraszewska Janina, Kraushar Tadeusz, Krauzówna Zofia, Kreczmar Michał, Krzemicka Zofia, Krongoldówna Tola, Krongoldowa A., Krzyczkowska Olga, Krzywicki Ludwik, Kucharzewski Jan, Kulczycki Ludwik, Kułakowski Henryk, Kupczyński Tadeusz, Kutzerówna Janina, Kuźmińska Maria, Krajewski Wincenty, Laskowski Otton, Latkowska Maria, Leśniewski Czesław, Lewak Adam, Libert Feliks, Liedtke Antoni ks., Lipiński Wacław, Lipska Kazimiera, Liszewski Stanisław, Lutomski Bolesław, Łągwa Zabicka Jadwiga, Łodyński Marian, Łopaciński Wincenty, Łopatto Szczęsna, Łukomska Irena, Maciejewska Wanda, Mahler Rafał, Malczewska Krystyna, Mally Janina, Maliniak Julian, Małachowska - Łempicka Ewa, Małachowski

Stanisław, Małowist M., Małuszyński Marian, Manteuffel Tadeusz, Manteufflowa Maria, Markowski Gustaw, Markowski Adam, Martynowiczówna Władysława, Mączyński Kazimierz, Meloch Maksymilian, Mech Nowicka Wanda, Mendys Michał, Michałowiczowa Stanisława, Michałowski Józef, Mickiewiczowa Iza, Minkowska Anna, Modzelewska Ewa, Mongirdowa Maria, Moraczewski Adam, Morawska Stefania, Moszczeńska Wanda, Moszczeński Józef, Mościcki Henryk, Mrozowska Halina, Muszkowski Jan, Mysłowski Adolf, Nassalska Zofia, Natanson Leski Jan, Niewiarowska Maria, Niewojska Irena, Nowakowski Stanisław, Nowotczyński Kazimierz, Obertyński Zdzisław ks., Olszanowska Skowrońska Z., Olszyna Wilczyński Józef, Osiński Władysław ks., Ossowska Maria, Ostaszewska Henryka, Padacz Władysław, Pajewski Janusz, Parysówna Wanda, Paszkiewicz Henryk, Pawłowski Bronisław, Peche Kazimierz, Perkowicz Edward, Petrulewicz Dybczyńska Halina, Piskorska Helena, Płokarz Józefat, Płoski Stanisław, Pohoska Hanna, Ponikowski Cezary, Posseltówna Irena, Próchnik K., Prószyńska Wanda, Przelaskowski Ryszard, Przewalski Stefan, Przeździecki Rajnold, Przychodzka Jadwiga, Przyrembel Zygmunt, Pułaski Franciszek, Radlińska Orsza Helena, Radzikowski Teodory, Radziwonowicz Wacław, Rafacz Józef, Remiszewska Oppmanowa Regina, Ringelblum Emanuel, Rogulska Ładzińska Helena, Różycki Marek, Rudzieński Stanisław, Rościszewska Maria, Rybarski Antoni, Rybus Henryk ks., Rzymełka Jan ks. Salcewicz Albin, Saulys Jerzy, Sawicki Jakub, Schönbrennerówna Janina, Sem. Hist. Europy Wschod. U. J. P., Sem. Hist. Gospodarczej i Społecznej, Sem. Hist. Kościoła w Polsce, Sem. Hist. Uniw. im. J. P., Serejski Henryk, Sidorowicz Stanisław, Siemieński Józef, Sissle Bronisława, Skibiński Franciszek, Skrzypek Józef, Śliwiński Leon, Śmidoda Franciszek ks., Słomczyński Adam, Słońska Lucja, Sokołowska Maria, Sokołowski F. ks., Sosnowski Stanisław, Stamirowska Irena, Staruszkiewicz Franciszek, Stebelski Adam, Stefański Kazimierz, Stojanowski Józef, Stolarski Antoni, Strzałkowski Z. ks., Suchodolski Witold, Sujkowski Andrzej, Szachno Stanisław, Szellerowa Henryka, Szkoła Mazowiecka, Szyc Piotr, Szygiellowa Zofia, Szwankowski Eugeniusz, Świeżyńska Janina, Świerkowski Ksawery, Tarnowski Adam, Targowski Józef, Tatomir Adam, Thoman A. H., Tietzowa Maria, Tołłoczko Józef, Tomaszewski Aleksander, Trautsolt Eustachy, Talat-Kiełpsz Eryk, Talikowski Stefan, Urban Jan ks., Usarek Leon, Walawender Antoni, Waligóra Bolesław, Wałek-Czernecki Tadeusz, Waszkiewiczówna Wanda, Wdowiszewski Zygmunt, Wegner Jan, Wereszycki

Henryk, Widerszal Ludwik, Więckowska Helena, Wilczyńska Zofia, Wilder Hieronim, Wilkoszewski Aleksander, Winnicki Sas Leonard, Winnicka K., Włodarski Aleksander, Wojciechowski Zygmunt, Wolff Adam, Wolfowicz A., Wolfowicz Izak, Woliński Janusz, Worobczuk Adam, Wróblewska W., Wróblewski Kazimierz, Wrzeszcz Piotr, Zakłady Architektury Polskiej Politechniki Warsz., Zakłady Naukowe „Spójnia", Zaleski August, Załęcki Artur, Zanowa Jadwiga, Zarzycki Włodzimierz, Zawadzki Franciszek, Zborowska Matylda, Zielińska B., Zieliński Tadeusz, Żebrowski Tadeusz, Żmigrodzki Zygmunt, Żmigryder Konopka Zdzisław, Żywczyński Mieczysław ks. Oddział P. T. H. w Warszawie liczy 317 członków.

Zapisani bezpośrednio w Zarządzie Głównym P. T. H. we Lwowie: Bałaban Majer, Biblioteka Ministerstwa W. R. i O. P., Biblioteka Ordynacji Zamojskich, Diveky Adrian, ks. Forycki Leon, Lechicka Jadwiga, Łopaciński Wincenty, Łypacewiczowa Jadwiga, Skibiński Franciszek Henryk, Stojanowski Józef, Tomkiewicz Władysław, Wydział Archiwalno-Bibliograficzny Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Żmigrodzki Zygmunt.

136. Wieliczka: Gimnazjum Państwowe im. Jana Matejki.
137. Wieluń: Gimnazjum Męskie im. T. Kościuszki.
138. Wilno: Członkowie Oddziału P. T. H. w Wilnie: Adamus Jan, Ambros Michał, Ancewicz Antoni, Ehrenkreutz Stefan, Filipczyk Józef, Gimnazjum OO. Jezuitów, Girdwoyniówna Maria, Gizbert-Studnicki Wacław, Jaworski Iwo, Karpowicz Zygmunt, Kościałkowski Stanisław, Łowmiański Henryk, Mienicki Ryszard, Minkiewicz Antoni, Nowodworski Witold, Pietraszkiewiczówna Stanisława, Romanowski Józef, Rosiak Stefan, Seminarium Prawno-ekonomiczne U. S. B., Skrzat Michał, Steckiewiczówna Janina, ks. Wilanowski Bolesław, Wilkiewiczówna Alina, Wysłouch Seweryn, Zajączkowski Stanisław, Żytkowicz Leonid. Oddział P. T. H. w Wilnie liczy razem 26 członków. Do Oddziału nie należy: Gimnazjum koedukacyjne humanistyczne, C. Epszteina i I. Szpajzera.
139. Winnagóra: Ks. Kozierowski Stanisław.
140. Włocławek: Gimnazjum Państwowe im. Marii Konopnickiej, Freilich Mojżesz, ks. Morawski Michał.
141. Włodzimierz: Gimnazjum Państwowe im. Mikołaja Kopernika, Szkoła Podchorążych Rezerwy Artylerii.
142. Wolsztyn: Gimnazjum Państwowe.
143. Września: Gimnazjum Państwowe im. Henryka Sienkiewicza.
144. Zamość: Gimnazjum Państwowe żeńskie im. Marii Konopnickiej, Pieszko Michał.

145. Zawiercie: Ks. Wajzler Bolesław.
146. Zbylitowska Góra: Rusocka Antonina.
147. Zduńska Wola: Gimnazjum im. Kazimierza Wielkiego, Rutkowski Jan.
148. Zgierz: Cezak Stefan, Preissowa Irena, Schönbornówna Stanisława, Świercz Jan.
149. Złoczów: Kuntze Maria.
150. Żory: Gimnazjum Miejskie im. K. Miarki, Laskowski Zygmunt.
151. 151. Poza Polską mieszkają: Bataglia Forst Otto, Wiedeń; Dina Achille, Livorno; Duzinchevici George, Iasi; Ettinger Paweł, Moskwa; Hodinka Anton, Pecs; Grappin Henri, Paris; Pičeta Vladimir, Moskwa; Szaudzinisówna Władysława, Ryga; Szyjkowski Marian, Praga; ks. Skibniewski Mariusz, Rzym.

Członkowie P. T. H. zapisani na rok 1937.

Białystok: Homanówna Eugenia,
Dolina: Gimnazjum Prywatne Polskie im. Z. Krasińskiego,
Otorowo: Zakład Naukowo-Wychowawczy sióstr. Urszulanek,
Sosnowiec: Gimnazjum Państwowe im. Bolesława Prusa,
Warszawa: Mann Zygmunt,
Wilejka: Gimnazjum Państwowe im. H. Sienkiewicza.

c) Zmarli członkowie:

1. Nieżyjący członkowie honorowi:

1. Askenazy Szymon, Warszawa.
2. Balcer Oswald, Lwów.
3. Bobrzyński Michał, Łopuchówko, woj. Poznań.
4. Bostel Ferdynad, Lwów.
5. Bourgeois Emil, Paryż.
6. Dubiecki Marian, Kraków.
7. Ks. Fijałek Jan, Kraków.
8. Finkel Ludwik, Lwów.
9. Goll Jarosław, Praga.
10. Jabłonowski Aleksander, Warszawa.
11. Kalmari Danielson Jan Ryszard, Helsinki.
12. Kętrzyński Wojciech, Lwów.
13. Kraushar Aleksander, Warszawa.
14. Kubala Ludwik, Lwów.
15. Limanowski Bolesław, Warszawa.
16. Małecki Antoni, Lwów.
17. Nehring Władysław, Wrocław.

18. Novotny Wacław, Praga.
19. Parczewski Alfons, Wilno.
20. Piłsudski Józef, Warszawa.
21. Ptaszycki Stanisław, Warszawa.
22. Prochaska Antoni, Lwów.
23. Radzimiński Luba Zygmunt, Lwów.
24. Roeppell Ryszard, Wrocław.
25. Semkowicz Aleksander, Lwów.
26. Smoleński Władysław, Warszawa.
27. Smolka Stanisław, Lublin.
28. Sobieski Wacław, Kraków.
29. Tomkowicz Stanisław, Kraków.
30. Wojciechowski Tadeusz, Lwów.
31. Zakrzewski Stanisław, Lwów.

2. Zmarli członkowie w roku 1936 i 1937.

a) Członkowie honorowi:

Kraków: Ks. Fijałek Jan.

b) Członkowie zwyczajni:

Lwów: Popowicz Bolesław, Szczepaniuk Jan, Wagner Artur.
Poznań: Krotoski Kazimierz.
Warszawa: Benis Jerzy Adam, Tokarz Wacław.

c) Publikacje P. T. H. otrzymują bezpłatnie lub jako wymienne następujące Instytucje i Towarzystwa:

a) w Polsce:

Gdańsk: Stadtbibliothek (Vorstand des Westpreussischen Geschichtsvereins).
Gdynia: Instytut Bałtycki.
Grudziądz: „Deutsche Wissenschaftliche Zeitschrift für Polen".
Katowice: Biblj. Biura Sejmu Śląskiego, Redakcja „Chowanny".
Kraków: Bibljoteka Jagiellońska, Polska Akademia Umiejętności, Towarzystko Wzajemnej Pomocy U. U. J.
Lublin: Biblj. im. Łopacińskiego, Biblj. Uniwersytecka, Dziennik Urzędowy Kuratorium O. S. L., Koło Historyków U. U. L.
Lwów: Archiwum m. Lwowa, Archiwum Uniwersytetu J. K., Archiwum Ziemskie, Biblioteka Uniwersytecka, Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, Czytelnia Akademicka, Gr. Kat. Akademia Teologiczna (Praci Gr. Kat. Bohosłowskoj Akademii), Koło Historyków Uniwersytetu J. K., Książnica Publiczna T. S. L. im. E. Adama, Redakcja „Bohosłowija", Redakcja „Dzwonów", Redakcja „Przeglądu

Humanistycznego", Redakcja „Ruchu Słowiańskiego", Towarzystwo Geograficzne, (Czasopismo Geograficzne i Polski Przegląd Kartograficzny), Towarzystwo Naukowe im. Szewczenki.

Łódź: Redakcja „Miesięcznika żydowskiego".

Poznań: Biblioteka Raczyńskich, Biblioteka Uniwersytecka, Bratnia Pomoc Studentów U. P., Instytut Zachodnio-Słowiański (Slavia Occidentalis), Redakcja „Archiwum Historii i Filozofii Medycyny", Redakcja „Roczników Katolickich", Towarzystwo Miłośników Historii (Roczniki Historyczne), Towarzystwo Przyjaciół Nauk.

Przemyśl: Towarzystwo Przyjaciół Nauk.

Równe: Okręgowy Związek Polskiego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych (Rocznik Wołyński).

Sambor: Redakcja „Bojkiwszczyny".

Toruń: Towarzystwo Naukowe (Roczniki T. N., Fontes T. N., Zapiski T. N.), Zgromadzenie OO. Redemptorystów (Monumenta Hofbauerriana).

Warszawa: Ministerstwo W. R. i O. P. (Departament Nauki i Szkół Wyższych, 2 egz.), Archiwum Główne, Archiwum Skarbowe, Biblioteka Publiczna, Biblioteka Rapperswilska, Biblioteka Sejmu Rzeczypospolitej, Biblioteka Uniwersytecka, Biblioteka Wyższej Szkoły Handlowej, Instytut Wschodni („Wschód"), Muzeum Oświaty i Wychowania Min. W. R. i O. P., Polskie Towarzystwo Heraldyczne, Polskie Towarzystwo Krajoznawcze („Ziemia"), Redakcja „Bellony", Redakcja Nauki Polskiej" (Kasa im. Mianowskiego), Redakcja „Niepodległości", Redakcja „Polacy Zagranicą", Redakcja „Polityki Narodów", Redakcja „Przeglądu Historyczno-Wojskowego", Redakcja „Spraw Narodowościowych", Redakcja „Wiadomości Archeologicznych", Tow. Miłośników Historii (Przegląd Historyczny), Tow. Naukowe, Ukraiński Instytut Naukowy.

Wilno: Biblioteka Sem. Historycznego U. S. B., Bibl. Uniwersytecka, Instytut Naukowo-Badawczy Europy Wschodniej, Stow. Bratniej Pomocy Polskiej Młodzieży Akad. U. S. B., Tow. Miłośników Historii i Literatury Karaimskiej („Myśl Karaimska"), Tow. Przyj. Nauk („Ateneum Wileńskie"), Rocznik Tatarski.

Żółkiew: Redakcja „Analecta Ordinis Sancti Basilii Magni".

b) poza Polską:

Athènes: Revue Historique „Ellinika", Revue Mensuelle „Les Balcans".

Augsburg: Historisches Verein von Schwaben und Neuburg.

Baltimore: The John Hopkins Uiversity Studies in Historical and Political Science.

Beograd: Académie Royale, Jugoslovenski Istoricki Casopis, Prilozi za književnost, istoriju i folklor, Srpska Kraljevska Akademia („Glas“), Srpski književni glasnik.
Berlin: Forschungen zur Brandenburgischen und Preussischen Geschichte, Preussisches Geheimes-Staatsarchiv.
Bratislava: „Bratislava“ časopis Učene Společnosti Šafaříkovy, Sborník Filozofickiej Fakulty University Komenskeho, Universitá Komenskeho.
Breslau: Jahrbücher für Kultur und Geschichte der Slaven, Verein für Geschichte Schlesiens, Osteuropa Institut, Staatsarchiv, Staats- und Universitäts-Bibliotek.
Brno: časopis „Matice Moravske“, Zeitschrift des Deutschen Vereins für die Geschichte Mährens und Schlesiens.
Bruxelles: Societé des Bollandistes (Analecta Bollandiana).
Bucuresti: Academia Româna, Revista istorica Româna, Revue Historique du Sud-Est de l'Europe (Institutul studii sud-est Europene).
Budapeszt: Nouvelle revue d' Hongrie, „Szazadok“.
Budziszyn: časopis Maćicy Serbskeje.
Cernauti: Codrul Cosminului.
Cetinje: Zapisy-glasnyk cetyńskog isturijskog drustwa.
Charków: Charkowska Biblioteka Państwowa im. Korolenki.
Freiburg i Br.: Historisches Jahrbuch der Görres Gesselschaft.
Graz: Jahresberichte für deutsche Geschichte.
Heidelberg: Neue Heidelberger Jahrbücher.
Istanbul: Annales de Turquie, Echo d'Orient, Istanbul Universitesi Edebiyat Fakültesi.
Iasi: Cercetari istorice, Revista Critica.
Jena: Historische Zeitschrift.
Kiel: Zeitschrift der Gesellschaft für Schleswig-Holsteinische Geschichte.
Kiew: Section Historique de l'Academie des Sciences d'Ukraine, Wsieukrainska Akademia Nauk.
Königsberg: Altertumsgesellschaft „Prussia“, Altpreussische Forschungen, Staatsarchiv.
Leipzig: Slavisches Institut an der Universität.
Leningrad: Akademia Nauk S. S. S. R., Biblioteka Kom. Akademii (Istorik Marxist).
Ljubljana: „Razprave“ (Znanstveno Društvo za human. vede), Zgodovinska sekcija Muzejskega društva za Slovenijo.
London: Royal Historical Society, The Slavonic and East Européan Reviev.
Lübeck: Hansische Geschichtsblätter.
Lund: Universitets Biblioteket.
Maribor: Zgodovinsko drustvo.
Mensk: Uniwersytet.
München: Universitäts-Bibliotek.

Novi-Sad: Glasnik Istoriskog Društva, Letopis Matice Srpske.
Paris: Biblioteka polska (Bibliothéque polonaise), Bibliotheque de l'École des Chartes-Revue d'érudition, Bulletin of the International Committee of Historical Sciences, Institut d'Études Slaves, Le Monde Slave, La Revue „Moyen-Age", Revue Historique.
Praha: Časopis Národního Musea, Český Klub Historický, Česky Lid, Germanoslavica, Mitteilungen des Vereins für Geschichte der Deutschen in Böhmen, Prager Presse, Praesidium Slovanského Ústavu, Slavische Rundschau, Slovanský Přehled.
Roma: Archivum Historicum Societatis Jesu, Biblioteca dell'Academia Polacca di Cracovia, Biblioteca Vaticana, L'Europa Orientale, Orientalia Christiana.
Skoplje: Glasnik Srpskog Naucnog Drustva.
Sofija: Académie Bulgare des Sciences, Bulgarski Pregled, Makedonski Pregled, Učilišten Pregled.
Split: Vjesnik za Archeologiju i Historiju Dalmatinsku.
Stettin: Bibliothek der Gesellschaft für Pommersche Geschichte und Altertumskunde.
Tartu: Opetatud Eesti Selts (Gelehrte Estnische Gesellschaft).
Turčianský sv. Martin: Sbornik Muzeálnej Slovenskej Společnosti, Slovenské Pohlady.
Upsala: Universitätsbiblioteket.
Wiesbaden: Nassauische Landesbibliothek.
Zagreb: Hrvatska Revija, Narodna Starina, Rad Jugoslovenske Akademje.

Ogółem liczyło P. T. H. z końcem roku administracyjnego 1936/37 razem członków 1159. Wysyła się 177 egz. bądź bezpłatnie, bądź jako wymienne.

[illegible] International Committee of Historical Sciences [illegible]

[illegible] Mitteilungen des Vereins für Geschichte der Deutschen in Böhmen [illegible] Prager Presse [illegible]

[illegible] Biblioteca Vaticana [illegible]

[illegible]

[illegible] und Altertumskunde [illegible]

[illegible]

31
30 40
14 23
24 5